

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
 ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร
 คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

ผลกระทบต่อธุรกิจจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา

: กรณีศึกษาเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกงกลาง จังหวัดระยอง

The Impact of Giant Tiger Prawn Intensive System on Business : A Case
 Study of Tambon Paknumprasir, Amphur Klang, Changwat Rayong

ของ

นางสาววันวิสา

จันทร์เกษม

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2539

ACC. NO.....

Date Received 20 มิ.ย. 2539

Call No.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑๑/๑๑/๓๙

(รองศาสตราจารย์อำนาจ แสงโนรี)

กรรมการวิทยานิพนธ์

๑๑/๑๑/๓๙

(อาจารย์อรสา บัวตะมะ)

หัวหน้าภาควิชา

๑๑/๑๑/๓๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์)

๑๗.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของลิขสิทธิ์ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14727

๒๕๓๙

20 มิ.ย. 2541

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ผลกระทบต่อธุรกิจจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา

: กรณีศึกษาเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกลาง จังหวัดระยอง

The Impact of Giant Tiger Prawn Intensive System on Business : A Case
Study of Tambon Paknumprasir, Amphur Klang, Changwat Rayong

โดย

T098161

ช.พ.

๖๔๓๖๘

๑๕๖๖

นางสาววันวิสา จันทรเกษม

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 50161

วัน,เดือน,ปี..... 17 0 2000

เสนอ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ผลกระทบต่อธุรกิจจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา : กรณีศึกษา

เกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง

โดย : นางสาววันวิสา จันทรเกษม

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : , ๒๕๖๓/๒๕๖๔

(อำนวยการ ส่งในรี)

การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน ทำให้มีการพัฒนาวิธีการเพาะเลี้ยงให้ทันสมัย และเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาช่วยทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตต่อไร่สูงมากในการเลี้ยงแต่ละครั้ง และราคาของกุ้งกุลาดำที่อยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาตลอด ซึ่งทำให้วิธีการเลี้ยงแบบพัฒนานี้ถูกนำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งก็รวมทั้งเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยองด้วย การเลี้ยงวิธีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อธุรกิจของเกษตรกรทั้งในด้านปริมาณผลผลิต และราคาที่เกษตรกรทำการขายแต่ละครั้งเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ศึกษาสภาพธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาของเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง และศึกษาผลกระทบที่มีต่อปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งกุลาดำ จากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาของเกษตรกร โดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาในตำบลปากน้ำประแสร์ ทั้งนี้พบว่าเกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวจำนวน 12 ราย ได้นำวิธีการเพาะเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามาใช้ และพบว่าเกษตรกรนอกจากจะประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำแล้ว ยังมีอาชีพหลักอย่างอื่นทำควบคู่ไปด้วย เช่น การทำสวนยาง การทำสวนผลไม้ และค้าขาย เกษตรกรในท้องที่นี้เริ่มลงทุนเลี้ยงกุ้งเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา โดยเห็นว่าอาชีพนี้สามารถที่จะทำกำไรได้อย่างมาก วิธีการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรคล้ายคลึงกัน คือ มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในเรื่องของการผลิต ส่วนในเรื่องของการตลาด เกษตรกรจะทำการขายผลผลิตกุ้งกุลาดำโดยวิธีการประมูลราคา และขายให้แก่ผู้ซื้อที่มีความเชื่อถือได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการศึกษา ผลกระทบที่มีต่อปริมาณผลผลิต และราคาของกึ่งกลาดำจากการ เลี้ยงกึ่งกลาดำแบบพัฒนาของเกษตรกรในตำบลปากน้ำประแสร์ พบว่า การเลี้ยงกึ่งกลาดำแบบ พัฒนามีผลกระทบต่อธุรกิจการเลี้ยงกึ่งของเกษตรกรในเรื่องของปริมาณผลผลิต และราคาที่จะ ขายได้ในแต่ละครั้งที่เลี้ยง เนื่องจากการเลี้ยงวิธีนี้มีการปล่อยกึ่งลงเลี้ยงในอัตราที่หนาแน่น ประกอบกับการเลี้ยงด้วยวิธีนี้มีผลทำให้อัตราการอยู่รอดของลูกกึ่งสูงถึงร้อยละ 90 เมื่อเทียบกับการ เลี้ยงด้วยระบบอื่น ถ้าในกรณีที่ไม่เกิดโรคระบาดที่รุนแรง ดังนั้นปริมาณผลผลิตที่จะได้รับก็มี อัตราที่สูงกว่าการเลี้ยงแบบธรรมชาติ หรือการเลี้ยงแบบกึ่งพัฒนา เมื่อปริมาณผลผลิตที่เกษตรกร ผลิตได้มีมากก็ย่อมทำให้เกษตรกรมีแนวโน้มที่จะได้รับกำไรมาก สำหรับผลกระทบที่มีต่อราคาของ กึ่งกลาดำนั้น จะเห็นได้ว่า การเลี้ยงกึ่งด้วยระบบนี้ทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดีขึ้น ทั้งในเรื่องของ ขนาดของกึ่ง สีของกึ่ง และความสมบูรณ์ของกึ่ง เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้เกษตรกร สามารถที่จะขายกึ่งได้ในราคาที่สูงขึ้น ประกอบกับในปัจจุบันการเพาะเลี้ยงกึ่งในท้องถิ่นกำลัง ประสบกับปัญหาเรื่องโรคต่างๆ มากมาย ที่สำคัญคือ ปัญหาเรื่องโรคตัวแดงจุดขาว ทั้งนี้เพราะ การเลี้ยงกึ่งด้วยวิธีนี้ต้องใช้สารเคมีในการเลี้ยงมาก ส่งผลให้ปริมาณกึ่งที่เกษตรกรสามารถผลิต ออกสู่ตลาดมีน้อยกว่าความต้องการของตลาด จึงทำให้ราคาของกึ่งในปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่าง เห็นได้ชัด

จากการศึกษาเรื่องนี้ขอเสนอแนะ คือ ทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่กรมประมงต้อง ให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงเทคนิคทางด้าน การวางแผนการผลิต และการดำเนินงานด้าน การตลาด การจัดการในเรื่องต่างๆ ตลอดจนรวมทั้งต้องให้ความร่วมมือกันในเรื่องของการ รักษา และ บำบัดสภาพแวดล้อมที่กำลังเสื่อมโทรมลงอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้ธุรกิจการเลี้ยง กึ่งของเกษตรกรประสบความสำเร็จ และ ได้รับผลประโยชน์จากการเพาะเลี้ยงมากกว่าที่เป็นอยู่ ในขณะนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ในการศึกษาและเรียบเรียงปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีจาก รองศาสตราจารย์อำนาจ แสงโนรี อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ อาจารย์อรสา บัวตะมะ กรรมการปัญหาพิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ โนชัย ผู้ประสานงานปัญหาพิเศษ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายสถิติกรมประมงและเจ้าหน้าที่ อำเภอแก่ง จังหวัดระยองทุกท่าน ที่เอื้อเฟื้อให้คำแนะนำตลอดจนข้อมูลด้วยไมตรีจิต

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และน้อง ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ขอขอบคุณ คุณบัณฑิต กฤตยาเกียรติ ที่คอยช่วยเหลือในการหาข้อมูลให้ตลอดมา ซึ่งทุกอย่างเป็นผลให้ปัญหาพิเศษเล่มนี้ เสร็จสมบูรณ์ออกมาด้วยดีและที่ขอลืมไม่ได้คือ ขอขอบพระคุณเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง เจ้าของฟาร์มกุ้งกุลาตำทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี สุดท้ายผู้เขียนขอมอบส่วนดีของการศึกษาครั้งนี้ให้แก่ทุกๆ ท่านที่ให้คำปรึกษาสำหรับปัญหาพิเศษนี้

วันวิสา จันทร เกษม

พฤษภาคม 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์	5
การตรวจเอกสาร	6
วิธีการศึกษา	7
บทที่ 2	9
ลักษณะการผลิตกิ่งกุหลาดำ	9
สภาพทั่วไปของกิ่งกุหลาดำ	9
การเลี้ยงกิ่งกุหลาดำของเกษตรกร	10
ลักษณะการเพาะเลี้ยง	10
ปริมาณการผลิต	12
การผลิตและการตลาดกิ่งกุหลาดำ	12
บทที่ 3	18
ลักษณะธุรกิจการเลี้ยงกิ่งกุหลาดำตำบลปากน้ำประแสร์	18
ลักษณะทั่วไปของตำบลปากน้ำประแสร์	18
ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร	22
ลักษณะทางประชากร	22
แนวทางการเลี้ยงกิ่งของเกษตรกร	23
สภาพการผลิต	24
ลักษณะการเลี้ยงกิ่งกุหลาดำของเกษตรกร	24
การลงทุนเพาะเลี้ยงกิ่ง	26
ขั้นตอนการเพาะเลี้ยงกิ่ง	28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถานการณ์ตลาด	33
การจัดจำหน่ายกุ้ง	33
วิธีการตลาดกุ้งกุลาดำตำบปลากน้ำประแสร์	34
ปัญหาด้านการผลิตและการตลาด	36
ปัญหาด้านการผลิต	36
ปัญหาด้านการตลาด	38
ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา	39
ความคิดเห็นของเกษตรกรกับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา	40
ระบบธุรกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำตำบปลากน้ำประแสร์	42
บทที่ 4 ผลการศึกษา	45
ผลกระทบต่อธุรกิจด้านปริมาณผลผลิต	45
ผลกระทบต่อธุรกิจด้านราคา	47
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	53
สรุป	53
ข้อเสนอแนะ	54
เอกสารอ้างอิง	56
ภาคผนวก	59

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ราคากุ้งกุลาดำเฉลี่ยของไทยที่ฟาร์ม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2538	3
2	ปริมาณการจับกุ้งทะเล จำแนกตามวิธีการประมง พ.ศ. 2522-2538	13
3	ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยง จำแนกตามชนิดกุ้ง พ.ศ. 2522-2538	14
4	จำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง	22
5	ตารางการให้อาหารกุ้งของเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์	31
6	ผลผลิตกุ้งกุลาดำจากการเพาะเลี้ยงจำแนกตามประเภทการเลี้ยง รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2536	43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง	19
2	ลักษณะทั่วไปของฟาร์มกุงกุดำตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง	27
3	วิธีการตลาดของผลผลิตกุงกุดำจากการเพาะเลี้ยงของเกษตรกร ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2588	35
4	ราคาเฉลี่ยของกุงกุดำขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2538	50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ปัจจุบันการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ทำให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญด้านการประมงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสามารถผลิตกุ้งทะเลได้เป็นลำดับที่ 3 ของโลก รองจากประเทศจีน และอินโดนีเซีย (ทวิ , 2538 : 149) นอกจากนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการประมง และมีนโยบายทางการค้าตลอดจนมาตรการต่างๆ สนับสนุนและพัฒนาการประมงมาตลอดทั้งในด้านการเพิ่มผลผลิต เพื่อให้บริโภคภายในประเทศและเพื่อเป็นสินค้าส่งออกนารายได้เข้าประเทศให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ประมงมีความสำคัญในการนำเงินตราเข้าประเทศ และมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งนั้น กุ้งทะเลได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากกุ้งแช่แข็งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทย มีอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกุ้งกุลาดำจนทำให้การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลกลายเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมมากและได้มีการพัฒนาการเพาะเลี้ยงให้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว จากสถิติกรมประมงปี พ.ศ. 2533 มีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำจำนวน 20,670 ราย และเนื่องจากการเพาะเลี้ยงได้ขยายไปอย่างรวดเร็วทุกจังหวัดที่มีพื้นที่เหมาะสมที่จะตัดแปลงทำนากุ้ง หรือบ่อเลี้ยงกุ้งได้ เนื้อที่เพาะเลี้ยงกุ้งทะเลทั่วประเทศมีทั้งสิ้น 418,110 ไร่ แต่ในปัจจุบันนี้คาดว่าประเทศไทยมีพื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำประมาณ 470,826 ไร่ สำหรับปี พ.ศ. 2537 ประเทศไทยสามารถผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงได้สูงถึง 230,000 ตันในจำนวนนี้เป็นผลผลิตกุ้งเพื่อการส่งออกคิดเป็นมูลค่า 42,750 ล้านบาท และใน พ.ศ. 2538 คาดว่าจะสามารถส่งออกกุ้งกุลาดำเป็นมูลค่าสูงถึงประมาณ 45,900 ล้านบาท (ธนาคารกสิกรไทย , 2537 : 6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเลี้ยงกุ้งกุลาดำทำให้เกิดการพัฒนาด้านอาชีพ และความเป็นอยู่ของคนในภาคเกษตรกรรมของไทยให้ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้น และเป็นการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะเกษตรกรมีการรวมกลุ่มพัฒนาด้านเทคนิค วิธีการเลี้ยงทำให้ได้ผลผลิตตามความต้องการของตลาด ด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำ ส่งผลให้การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำของไทยได้กลายมาเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก และจัดเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเกษตรกรรม ซึ่งนับวันจะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากกุ้งกุลาดำเป็นอาหารทะเลที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง มีรสชาติดี เป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

ในอดีตนั้นการเลี้ยงกุ้งทะเลส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติโดยการสูบน้ำทะเลเข้ามาขังไว้ในนาุ้ง และยกคันสูงโดยรอบและไม่มีการให้อาหารสำเร็จรูป ประกอบด้วยลูกกุ้งในธรรมชาติมีปริมาณมาก แต่ต่อมาปริมาณกุ้งในธรรมชาติลดลง การเลี้ยงกุ้งจึงได้เปลี่ยนมาเป็นการเลี้ยงแบบกึ่งพัฒนาและพัฒนาเช่นในปัจจุบัน ซึ่งการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา (Intensive System) นั้นเป็นรูปแบบการเลี้ยงที่ทันสมัย มีการนำเอาหลักวิชาการใหม่ๆ เข้ามาช่วยอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังมีการควบคุมปัจจัยการผลิต ทั้งเรื่อง พันธุ์ อาหาร คุณภาพน้ำ การจัดการ เป็นต้น ผู้เลี้ยงจะปล่อยกุ้งจากบ่อเพาะฟักลงเลี้ยงในอัตราความหนาแน่นระหว่าง 30-110 ตัวต่อตารางเมตร ใช้ระยะเวลาในการเพาะเลี้ยงประมาณ 4-5 เดือน ก็สามารถจับจำหน่ายได้ ซึ่งในปีหนึ่งๆ ผู้เลี้ยงสามารถทำการเลี้ยงได้ 2-3 ครั้ง และการเลี้ยงวิธีนี้ทำให้ผลผลิตต่อไร่สูงมาก ส่งผลให้ราคากุ้งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์สูงมาโดยตลอด (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2538 ราคาเฉลี่ยของกุ้งกุลาดำทั้งสองขนาดมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการในการบริโภคกุ้งกุลาดำมีมากขึ้นและประกอบด้วยปริมาณผลผลิตกุ้งที่ผลิตได้มีไม่พอกับความต้องการของตลาด ราคาของกุ้งจึงสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น ราคาเฉลี่ยของกุ้งกุลาดำขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม ในปีพ.ศ.2535 มีราคาเพียงแค่ 171 บาทต่อกิโลกรัม แต่เพิ่มสูงถึง 231 บาทต่อกิโลกรัม ในปี พ.ศ.2538 เช่นเดียวกับกุ้งกุลาดำขนาด 40 ตัวต่อกิโลกรัม ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 มีราคาเพียง 137 บาทต่อกิโลกรัม แต่กลับเพิ่มสูงขึ้นเป็น 190 บาทต่อกิโลกรัม ในปีพ.ศ. 2538 เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ราคาทุกลาดำเฉลี่ยของไทยที่ฟาร์ม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2538

(หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม)

เดือน	ขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม				ขนาด 40 ตัวต่อกิโลกรัม			
	2535	2536	2537	2538	2535	2536	2537	2538
1	145	174	200	220	120	140	170	192
2	150	177	200	230	125	144	170	193
3	155	190	200	255	125	150	175	215
4	150	175	210	245	125	143	180	202
5	165	193	225	245	130	150	190	205
6	185	195	220	249	140	155	190	204
7	186	206	225	253	145	164	195	204
8	210	195	205	234	163	160	185	191
9	210	190	210	218	165	155	180	175
10	185	185	210	202	150	150	180	162
11	150	175	210	193	130	140	175	154
12	155	178	210	229	125	140	176	181
เฉลี่ย	171	186	210	231	137	149	181	190

ที่มา : (สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภาวะราคาซื้อขายกุ้งกุลาดำในประเทศซึ่งอยู่ในระดับสูงมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 ต่อเนื่องมาจนถึงปี พ.ศ.2538 นั้นได้จูงใจให้ผู้เลี้ยงขยายพื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ้งมากขึ้นโดยพื้นที่การเพาะเลี้ยงที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นผลมาจาก การฟื้นฟูบ่อเลี้ยงกุ้งที่ปล่อยร้างเดิมซึ่งมีมากในเขตภาคตะวันออก แถบระยอง จันทบุรี ตราด ส่วนทางภาคใต้มีการขยายไปในพื้นที่แปลงใหม่ ได้แก่ นาข้าว สวนยาง เป็นต้น ซึ่งจากการเพิ่มพื้นที่การเพาะเลี้ยงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตกุ้งเพิ่มสูงขึ้นทำรายได้ให้แก่ประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออกสามารถที่จะทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละหลายพันล้านบาท (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดระยอง , 2537 : 100)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเลือกทำการศึกษาในท้องที่เขตภาคตะวันออก โดยเฉพาะที่ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง ก็ได้มีการนำวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามาใช้ในการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำในปัจจุบันเป็นส่วนมาก ดังนั้นปัญหาที่จะทำการศึกษาคั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาถึง สภาพธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาในปัจจุบันที่ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง โดยเฉพาะในเรื่องการผลิตและการตลาดกุ้งกุลาดำในท้องที่ดังกล่าว นอกจากนั้นยังศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งกุลาดำในท้องที่ดังกล่าวในแต่ละปี รวมทั้งผลเสียที่เกิดขึ้นจากการนำวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาไปใช้ว่ามีมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาของเกษตรกร ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งกุลาดำ จากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาของเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าเกษตรกรในตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง นำวิธีการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาไปใช้เมื่อใด เพราะสาเหตุอะไร และมีวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาอย่างไร รวมทั้งระบบการผลิตและการตลาดกุ้งกุลาดำ เป็นต้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ทำให้ทราบว่าเมื่อเกษตรกรนำวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามาใช้แล้ว ส่งผลทำให้ ปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งกุลาดำมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และมีผลเสียอะไรเกิดขึ้นต่อธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกุลาดำของเกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวบ้าง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงเรื่อง สภาพธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา กับผลกระทบที่มีต่อปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งจากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาของเกษตรกร ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษามีเวลา และงบประมาณที่ทำการศึกษาลำบาก นอกจากนั้นกลุ่มเกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวก็มีจำนวนจำกัด คือ มีกลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นจำนวนทั้งสิ้น 12 รายเท่านั้น ดังนั้นในส่วนของ การศึกษาเรื่องสภาพธุรกิจการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาของเกษตรกร ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาจากเกษตรกร จำนวนทั้งสิ้น 12 ราย ในท้องที่นั้น ส่วนในเรื่องผลกระทบที่มีต่อปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้ง จากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาข้อมูลโดยการสอบถามจากประสบการณ์ การเลี้ยงกุ้งของเกษตรกร 12 รายดังกล่าว และอ้างอิงข้อมูลของบริษัทแกลงในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ในบางส่วนโดยจะทำการศึกษาปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งกุลาดำระหว่างปี พ.ศ. 2530-2538

นิยามศัพท์

ผลกระทบ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อธุรกิจของเกษตรกร จากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา โดยจะเน้นในเรื่องของปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งกุลาดำที่เกษตรกรทำการจำหน่ายได้

การพัฒนากลุ่มเกษตรกร หมายถึง การใช้เทคนิคและวิทยาการสมัยใหม่เข้าช่วยในการเลี้ยงกุ้ง เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ซึ่งการเลี้ยงกุ้งมีพัฒนาการมา 3 ลำดับ คือ การเลี้ยงแบบธรรมชาติ การเลี้ยงแบบกึ่งพัฒนา และการเลี้ยงแบบพัฒนา (ดวงใจ , 2533 : 6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

สมโภช สืบสินธุ์สกุลไชย (2523) ได้ทำการศึกษาอุตสาหกรรมการเลี้ยงกุ้งในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าขนาดของการดำเนินงานที่เหมาะสมอย่างต่ำควรเป็นขนาด 200 ไร่ เนื่องจากให้ผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 16 โดยที่กิจการจะต้องมีสถานที่เพาะฟักลูกกุ้งเอง ซึ่งจะทำได้ผลผลิตประมาณ 500 กิโลกรัม ต่อไร่ต่อครั้ง ซึ่งสูงกว่าการเลี้ยงกุ้งในปัจจุบันหลายเท่าตัว

สกล คงชก (2527) ได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบจากเทคโนโลยีแบบใหม่ต่อต้นทุนและรายได้ในการผลิตกุ้งกุลาดำ ที่สถานีประมงน้ำกร่อย จังหวัดภูเก็ต ซึ่งพอสรุปได้ว่าต้นทุนในการเพาะฟักลูกกุ้งกุลาดำ การนำเอาเทคโนโลยีการผลิตแบบใหม่โดยการทำ Eye-stalk-Ablation มาใช้ในการผลิตพันธุ์กุ้งกุลาดำสามารถเพิ่มการผลิตลูกกุ้งได้มากกว่าเดิมประมาณร้อยละ 88.58 ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนรวมของพันธุ์ลูกกุ้งกุลาดำที่สถานีฯ ผลิตได้ต่ำลง กล่าวคือถ้าสถานีฯ ผลิตโดยวิธีเก่าวิธีเดิยจะต้องเสียต้นทุนในการผลิตประมาณ 2.56 บาทต่อลูกกุ้งที่ผลิตได้ 1 ตัว แต่เมื่อได้นำวิธีการผลิตแบบใหม่เข้ามาช่วยในการผลิตทำให้ต้นทุนในการผลิตของสถานีฯ ต่ำลง เหลือเพียง 0.2386 บาท ต่อลูกกุ้งที่ผลิตได้ 1 ตัว หรืออาจกล่าวได้ว่าวิธีการผลิตกุ้งกุลาดำแบบใหม่ สามารถส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำมีรายได้จากผลตอบแทนของการลงทุนสูงถึงร้อยละ 133 ของเงินลงทุนในช่วงระยะของการเลี้ยงเพียง 5-6 เดือน จากผลตอบแทนที่น่าพอใจดังกล่าว สามารถจูงใจให้เกษตรกรขยายการลงทุนทั้งขนาดของฟาร์มและจำนวนผู้เลี้ยง จากปี พ.ศ. 2522 มีเพียง 4 ราย จนถึงปี พ.ศ.2526 มีจำนวนถึง 25 ราย ของตัวอย่างที่ทำการสำรวจ 25 ราย หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 6 เท่าตัว จากปี พ.ศ.2522 ที่เริ่มต้นใช้วิธีการผลิตแบบใหม่

ดวงใจ บุญศรีรักษา (2533) ได้ทำการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งนี้ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม คือ การเลี้ยงกุ้งนี้ช่วยทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับสูงขึ้นทำให้ผู้เลี้ยงกุ้งมีรายได้เพิ่มขึ้น สภาพหนี้สินลดลง ราคาที่ดินและการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเกษตรกรนำพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ที่หัวไร่ปลายนา และพื้นที่นาข้าวมาเปลี่ยนเป็นนากุ้ง ทำให้มีผู้ลงทุนในกิจการเลี้ยงกุ้งเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงานในลักษณะการใช้แรงงานเครื่องจักรเพื่อเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดข้อทำคันดินและการล้างบ่อตุเลน ซึ่งเป็นการจ้างงานจากคนนอกหมู่บ้านและการจ้างงานในหมู่บ้านนี้เอง เพื่อทำหน้าที่เลี้ยงกุ้ง การบริโภคสินค้าเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นกว่าเดิม วิถีชีวิตของเกษตรกรเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมซึ่งเคยออกไปจับสัตว์น้ำซึ่งมีอยู่ในท้องทะเลที่ทุกคนสามารถแสวงหาประโยชน์ได้ตลอดเวลาเมื่อมาประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง ทำให้ต้องสนใจเอาใจใส่ดูแลต่อกุ้งที่เลี้ยง มีลักษณะเป็นธุรกิจมากขึ้น และมีการติดต่อกับตลาดภายนอกมากขึ้นส่วนด้านการศึกษาของบุตรหลานมีแนวโน้มสูงขึ้น และเกิดการรวมกลุ่มเพื่อปกป้องสาธารณสุขของชุมชน โดยเฉพาะส่วนที่จะกระทบต่อการเลี้ยงกุ้ง สำหรับความคิดเห็นของชาวบ้านต่อการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมพบว่า กิจกรรมการเลี้ยงกุ้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาเรื่องมลภาวะน้ำเสีย เนื่องจากความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมซึ่งหากไม่เร่งรีบแก้ไขจะประสบปัญหานี้อย่างรุนแรงในอนาคต

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมมาจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การศึกษาครั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์ มีจำนวนทั้งหมด 12 รายด้วยกัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิในเรื่องสถานการณ์ธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาทั้งในเรื่องของสถานการณ์การผลิตและการตลาด รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อธุรกิจ โดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 12 ชุด เพื่อทำการสอบถามจากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาที่ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกะลา จังหวัดระยอง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการค้นคว้าหาข้อมูลในเรื่องของลักษณะทั่วไปของกุ้งกุลาดำ ลักษณะของท้องที่ที่ทำกรเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ระบบการผลิตและการตลาดของกุ้งกุลาดำ ที่มีเก็บรวบรวมไว้แล้วในรูปของแผนที่ และเนื้อหาเชิงพรรณนา ทั้งที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิมพ์เผยแพร่ และยังไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ จากหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรมประมง รวมทั้งบริษัทแกล่งในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งได้มีการจัดบันทึกไว้ในรูปของตัวเลข สถิติ เป็นต้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และค้นคว้าแล้วจะนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาศึกษา โดยวิธีเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ตามหัวข้อดังนี้ สภาพธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาของเกษตรกร ในเรื่องของระบบการผลิต และภาวะการตลาด ผลกระทบที่มีต่อธุรกิจจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา โดยทำการวิเคราะห์ออกมาในรูปแบบแนวโน้มของปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งกุลาดำในแต่ละปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งผลเสียที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ลักษณะการผลิตกุ้งกุลาดำ

สภาพทั่วไปของกุ้งกุลาดำ

กุ้งกุลาดำ หรือ กุ้งเสือดำ เป็นกุ้งทะเลที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดากุ้งในตระกูลเดียวกัน เช่น กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำมีชื่อทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันหลายชื่อ แต่เป็นที่ยอมรับกันเป็นสากล คือ Penaeus monodon fabricius และมีชื่อภาษาอังกฤษที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ใช้ชื่อ คือ Giant Tiger Prawn แหล่งกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในทะเลแถบอินโดแปซิฟิกตะวันตก อเมริกาตะวันออกและตะวันตกเฉียงใต้ และคาบสมุทรอินเดีย

กุ้งกุลาดำที่พบจะมีแพร่กระจายอยู่ทั่วไปในทวีปเอเชีย ถิ่นอาศัยของกุ้งกุลาดำได้แก่น่านน้ำแถบใต้ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย โดยที่ชุกชุมมากในประเทศไทย อินเดีย อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย จีน และไต้หวัน ในประเทศไทยจะพบกุ้งชนิดนี้แพร่กระจายอยู่ทั่วไปทั่วไทย ทั้งในแถบภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศ แต่จะพบมากในบริเวณแถบทะเลทางทิศตะวันตกหรืออันดามัน เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีเกาะและกองหินอยู่มาก เหมาะที่จะเป็นแหล่งอาศัยของกุ้งเพื่อขยายพันธุ์ และหลบซ่อนศัตรู

ลักษณะภายนอกของกุ้งกุลาดำ เป็นกุ้งเปลือกหุ้มเกลี้ยงไม่มีขน ฟันกรีด้านบนมี 7-8 ซี่ ด้านล่างมี 2-3 ซี่ หนวดมีสีดำ ไม่มีลาย สีของลำตัวจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ที่อยู่อาศัย และอาหาร เป็นต้น กุ้งกุลาดำที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติจะมีสีสดใส เช่น แดงอมน้ำตาล หรือ น้ำตาลอ่อน ทางด้านข้างของลำตัวจะเห็นเป็นแถบสีขาว ส่วนกุ้งกุลาดำที่เลี้ยงในบ่อจะมีสีเขียวเข้ม มองเห็นแถบขาวไม่ชัดเจน ขาเดินและขาว่ายน้ำจะมีสีเหลืองสดและน้ำ

กุ้งชนิดนี้ชอบอาศัยอยู่ในที่ที่พื้นดินเป็นดินทรายปนโคลน หรือ ทรายปนเปลือกหอย และหินปะการัง เป็นกุ้งทะเลที่มีการเจริญเติบโตเป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวเข้ากับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมในแหล่งน้ำกร่อย หรือในบ่อเลี้ยงได้ มีความแข็งแรง เลี้ยงง่าย กินอาหาร จำนวนพืชน้ำ และสัตว์น้ำเล็กๆ รวมทั้งเนื้อสัตว์ และสามารถเลี้ยงด้วยอาหารเม็ดสำเร็จรูปได้ อัตราการเจริญเติบโตและอัตราการแลกอาหารเป็นเนื้อดีมาก ในเวลากลางวันอาศัยตามพื้นก้นบ่อ ส่วนในเวลากลางคืนออกว่ายน้ำและกินอาหารมากกว่าในช่วงเวลากลางวัน กุ้งกุลาดำนี้จะมี เนื้อแน่นและรสชาติดีมาก มีความอดทนและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ และความเค็มของน้ำได้ดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นกุ้งที่เลี้ยงง่ายกว่ากุ้งทะเลชนิดอื่นๆ

การเลี้ยงกุ้งกุลาดำของเกษตรกร

แหล่งผลิตกุ้งกุลาดำของไทยได้มาจาก 2 แหล่ง คือ จากแหล่งน้ำธรรมชาติ และจากการเพาะเลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงที่สำคัญอยู่ในบริเวณฝั่งทะเลอันดามันและอ่าวไทย โดยกระจัดกระจายอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชายทะเล เช่น สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตรัง ประจวบคีรีขันธ์ สงขลา สุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช ภูเก็ต และปัตตานี เป็นต้น

การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำในประเทศไทย หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าการทำนากุ้งได้เริ่มทำกันมาเป็นเวลานาน โดยได้ดัดแปลงมาจากการทำนาเกลือและนาข้าวหรือผลัดเปลี่ยนกันทำนาข้าวสลับกับการทำนากุ้งตามฤดูกาลที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังได้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ชายเลนที่เสื่อมสภาพ สำหรับทำนากุ้งด้วย เริ่มจากจังหวัดชายฝั่งทะเลของอ่าวไทยตอนในตามบริเวณชายฝั่งปากแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำบางปะกง และได้มีการขยายออกไปยังชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและภาคใต้

ลักษณะการเพาะเลี้ยง

สำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การเลี้ยงกุ้งแบบธรรมชาติ (Extensive System) หรือ จะเรียกว่าการเลี้ยงกุ้งแบบดั้งเดิมก็ได้ เป็นการเลี้ยงโดยอาศัยพันธุ์กุ้งและอาหารจากธรรมชาติ คือ ปล่อยน้ำเข้านา หรือ ดันน้ำเข้ามากักไว้ประมาณ 1-2 เดือน เพื่อให้กุ้งเจริญเติบโตโดยกินอาหารจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น มิอนุญาติให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธรรมชาติจำพวกแพลงค์ตอนในน้ำ การเลี้ยงแบบนี้ลงทุนน้อย ผลผลิตจากการเลี้ยงโดยวิธีนี้ไม่แน่นอนและให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำประมาณ 30-60 กิโลกรัมต่อไร่ การเลือกทำเลพื้นที่น้ำกึ่งจะต้องเป็นที่ดินชายทะเล หรือตั้งอยู่บนชายฝั่งปากแม่น้ำลำคลองในแหล่งน้ำกร่อยที่มีอาณาเขตติดต่อกับป่าไม้ชายเลน อันเป็นบริเวณที่มีพันธุ์กุ้งตามธรรมชาติชุกชุม สภาพดินจะต้องไม่เป็นกรด เป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายละเอียด ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงถาวรในการสร้างคันนา ซึ่งสามารถเก็บกักน้ำไม่ให้รั่วซึมได้เป็นอย่างดี และไม่ควรรอห่างไกลจากชายฝั่งมากนัก เพื่อความสะดวกในการขุดคลองส่งน้ำจากทะเลเข้าสู่บ่อ และสามารถรับน้ำได้โดยสม่ำเสมอ ปัจจุบันที่มีความสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง คือจะต้องเป็นบริเวณที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรมอันเป็นต้นเหตุให้เกิดน้ำเสีย น้ำในแหล่งเลี้ยงกุ้งจำเป็นจะต้องมีค่าความเค็มอยู่ในระดับที่เหมาะสมตลอดปี คือ ประมาณ 10-30 ส่วนในพัน บ่อที่ใช้ทำการเลี้ยงกุ้งและทำนาในปัจจุบันมีขนาดตั้งแต่ 1-500 ไร่ โดยส่วนใหญ่บ่อจะมีขนาด 20-100 ไร่

2. การเลี้ยงกุ้งแบบกึ่งพัฒนา (Semi-intensive System) เป็นวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบดัดแปลงจากธรรมชาติ โดยมีการนำหลักวิชาการเพาะเลี้ยงเข้ามาประยุกต์ใช้เป็นบางส่วน ซึ่งเป็นวิธีการเลี้ยงที่มีการควบคุมปัจจัยการผลิตด้วย เช่น ปลอ่ยพันธุ์กุ้งจากการเพาะฟัก เสริมพันธุ์กุ้งจากธรรมชาติ มีการให้อาหารเสริมแก่กุ้ง ซึ่งได้แก่ ปลาสดสับละเอียด เนื้อหอย อาหารผสมและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ กำหนดให้มีการป้องกันและกำจัดศัตรูของกุ้ง ได้แก่ ปลากินเนื้อทุกชนิด โดยการใส่กากขี้ซึ่งสามารถฆ่าปลาโดยไม่เป็นอันตรายต่อกุ้งแต่อย่างใด การเลี้ยงกุ้งวิธีนี้จะใช้เวลาในการเลี้ยงนานประมาณ 2-6 เดือน ผลผลิตที่ได้อยู่ในระหว่าง 80-240 กิโลกรัมต่อไร่ (ปกติจะเลี้ยงปีละ 2 รุ่น) ซึ่งฟาร์มประเภทนี้จะให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าฟาร์มที่มีการเลี้ยงกุ้งแบบธรรมชาติ

3. การเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา (Intensive System) เป็นวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบหนาแน่น โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย มีการควบคุมปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์กุ้ง อาหารกุ้ง คุณภาพน้ำ กรรมวิธีการเลี้ยงและจะใช้พันธุ์กุ้งจากการเพาะฟักทั้งหมด โดยจะปล่อยลงเลี้ยงในอัตราความหนาแน่นระหว่าง 30-110 ตัวต่อตารางเมตร มีเครื่องให้ออกซิเจน และใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงนานประมาณ 4-5 เดือน ผลผลิตที่ได้โดยเฉลี่ยประมาณ 1,000-2,000 กิโลกรัมต่อไร่ ปกติจะเลี้ยงปีละ 2 รุ่น การเลี้ยงโดยวิธีนี้ส่วนใหญ่เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้งในระดับอุตสาหกรรม ซึ่งดำเนินการโดยเกษตรกรผู้เลี้ยงรายใหญ่เพราะต้องลงทุนสูงแต่ก็ให้ผลผลิตต่อไร่สูงและให้ผลตอบแทนคุ้มค่าแก่การลงทุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริมาณการผลิต

ผลผลิตกุ้งทะเลจากธรรมชาติของประเทศไทย ในปัจจุบันได้มีแนวโน้มลดลงมาก (ดังตารางที่ 2) จากเดิมในปี พ.ศ.2522 ไทยสามารถจับกุ้งได้สูงถึง 109,392 ตัน แต่กลับลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ.2537 สามารถจับกุ้งทะเลจากธรรมชาติได้เพียง 94,000 ตัน แต่การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลตามบริเวณชายฝั่งทะเลกลับมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นผลผลิตที่ได้จากกุ้งกุลาดำ (ดังตารางที่ 3) กล่าวคือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ผลผลิตกุ้งทะเลที่ได้จากการเพาะเลี้ยง เมื่อเปรียบเทียบกับกันจะเห็นว่าผลผลิตกุ้งกุลาดำจากการเพาะเลี้ยงมีปริมาณสูงถึง 10,544.16 ตัน ซึ่งมากกว่ากุ้งชนิดอื่นๆ เช่น กุ้งแชบ๊วย กุ้งโอคัก เป็นต้น และนอกจากนั้นผลผลิตกุ้งกุลาดำจากการเพาะเลี้ยงก็เพิ่มสูงขึ้นมากทุกปีจนในปี พ.ศ.2538 มีปริมาณสูงถึง 301,500.00 ตัน และก็มีปริมาณมากกว่ากุ้งชนิดอื่นๆ อีกด้วย

การผลิตและการตลาดกุ้งกุลาดำ

ในอดีตที่ผ่านมา การส่งออกกุ้งทะเลต้องพึ่งพาทุกติบจากทะเลเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเมื่อประเทศไทยประสบความสำเร็จในการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล จึงเริ่มมีการส่งออกกุ้งกุลาดำจากการเพาะเลี้ยงมากขึ้น โดยผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของประเทศไทยครองอันดับหนึ่งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 เป็นต้นมา โดยล่าสุดในปี พ.ศ.2538 มีผลผลิตถึง 301,500 ตัน ส่งผลให้ตลาดเริ่มมีการขยายตัวและมีตลาดรองรับเพิ่มมากขึ้น

เนื่องจากกุ้งกุลาดำเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและรสชาติดี ประกอบกับเป็นสินค้าที่มีความต้องการสูงทั้งภายในและต่างประเทศ ปริมาณกุ้งที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอับความต้องการ จึงส่งผลให้ราคากุ้งกุลาดำค่อนข้างแพง เมื่อเปรียบเทียบกับราคาเนื้อสัตว์หรือสัตว์น้ำชนิดอื่น อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับราคากุ้งกุลาดำกับกุ้งทะเลอื่นๆ เช่น กุ้งแชบ๊วย นับได้ว่ากุ้งกุลาดำมีราคาที่ไม่สูงเกินไป ดังนั้นกุ้งกุลาดำจึงเป็นที่นิยมของผู้บริโภคโดยทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 ปริมาณการจับกึ่งทะเล จำแนกตามวิธีการประมง พ.ศ. 2522-2538

(หน่วย : ตัน)

พ.ศ.	ปริมาณที่จับ จากธรรมชาติ	ปริมาณที่จับจาก การเพาะเลี้ยง	ปริมาณที่จับ ได้ทั้งหมด
2522	109,392	7,064	116,456
2523	110,278	8,063	118,341
2524	122,707	10,728	133,435
2525	156,523	10,091	166,614
2526	127,584	11,550	139,134
2527	104,394	13,007	117,401
2528	91,631	15,841	107,472
2529	102,527	17,886	120,413
2530	106,211	23,566	129,777
2531	85,870	55,633	141,503
2532	85,204	93,495	178,699
2533	83,012	118,227	201,239
2534	106,495	162,070	268,565
2535	91,616	184,884	269,627
2536	93,086	225,514	318,600
2537	94,000	298,087	392,087
2538	96,715 ^{1/}	307,467	404,182

หมายเหตุ 1/ ข้อมูลกึ่งธรรมชาติ พ.ศ. 2538 เป็นข้อมูลประมาณการ

ที่มา : (กรมประมง , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 ผลผลิตกึ่งจากการเพาะเลี้ยง จำแนกตามชนิดกึ่ง พ.ศ. 2522-2538

(หน่วย : ตัน)

พ.ศ.	กึ่งกุลาดำ	กึ่งแซบวัย	กึ่งโศคัก	กึ่งอื่นๆ	รวม
2522	24.57	5,048.81	1,350.60	640.10	7,064.08
2523	87.73	5,858.57	1,502.65	614.10	8,063.05
2524	24.90	7,126.88	2,152.51	1,423.68	10,727.87
2525	95.60	6,346.27	2,453.90	1,195.00	10,090.77
2526	146.71	7,835.31	2,416.57	1,151.26	11,549.85
2527	169.67	8,656.97	2,652.81	1,527.30	13,006.75
2528	106.28	10,396.60	3,635.34	1,702.34	15,840.56
2529	897.31	11,031.36	3,671.71	2,285.45	17,885.83
2530	10,544.16	8,843.03	2,703.10	1,476.18	23,566.47
2531	40,773.70	9,225.86	3,560.21	2,073.07	55,632.84
2532	81,491.68	8,269.73	2,497.52	1,235.57	93,494.50
2533	107,968.93	7,665.76	1,872.25	720.11	118,227.05
2534	155,069.29	5,811.75	970.07	218.58	162,069.69
2535	179,357.52	4,752.40	693.40	81.00	184,884.32
2536	219,900.12	3,284.53	1,256.99	1,072.67	225,514.31
2537	291,885.54	3,960.40	986.00	1,255.12	298,087.06
2538	301,500.00	4,015.75	998.75	952.45	307,466.95

ที่มา : (กรมประมง , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลาดภายในประเทศ

สำหรับตลาดรับซื้อ หรือจุดที่มีการซื้อขายกุ้งกุลาดำภายในประเทศนั้นมีการกระจายอยู่ทั่วไปตามอำเภอ และจังหวัดที่เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงที่สำคัญ โดยพ่อค้ารวบรวมกุ้ง หวังเหิน หรือตัวแทน จะมีสำนักงาน ร้านค้า ตั้งเป็นจุดรับซื้อที่แน่นอน หรือเข้าไปติดต่อรับซื้อกุ้งโดยตรงจากเกษตรกรผู้เลี้ยงที่ปากบ่อหรือนากุ้ง แล้วรวบรวมไปส่งให้แก่ผู้ซื้อในระดับต่อไป เช่น ตลาดกรุงเทพมหานคร และตลาดต่างประเทศ

ตลาดภายในประเทศ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. ตลาดท้องถิ่น ประกอบด้วยพ่อค้าหรือตัวแทนไปรวมกันเป็นศูนย์กลางรับซื้อกุ้งใกล้แหล่งผลิต พ่อค้าผู้รับซื้อกุ้งจะเป็นผู้ให้ข่าวสารการตลาดและราคาแก่เกษตรกร แต่ปัจจุบันตลาดท้องถิ่นไม่ค่อยมีบทบาทต่อการค้ากุ้งมากนัก โดยเฉพาะในท้องที่ที่การคมนาคมสะดวก ผู้ผลิตจะนำกุ้งไปขายยังตลาดชายฝั่งและตลาดชายปักษ์ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ เพราะจะได้รับราคาสูงขึ้น นอกจากชาวนากุ้งที่อยู่ห่างไกล ซึ่งการคมนาคมไม่สะดวก มักจะขายให้กับพ่อค้าประจำที่ไปรับซื้อกุ้งถึงบ้าน
2. ตลาดชายฝั่ง เป็นตลาดรวมผลผลิตกุ้งจากตลาดท้องถิ่นหรือจากชาวนากุ้งโดยตรงก่อนนำไปจำหน่ายยังตลาดอื่นๆ มักตั้งอยู่ตามท่าเทียบเรือประมงหรือตลาดสด ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการคมนาคมสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ ผู้รับซื้อกุ้งเหล่านี้ ได้แก่ พ่อค้าชายฝั่งหรือแพลา นายหน้ารับซื้อกุ้ง ผู้ประกอบกิจการแปรรูปหรือห้องเย็น และพ่อค้าส่งออก
3. ตลาดชายปักษ์ ประกอบด้วยพ่อค้า 2 ประเภท คือ พ่อค้าส่งออก และพ่อค้าชายปักษ์ในตลาดทั่วไป ชาวนากุ้งรายย่อยมักนำผลผลิตมาขายที่ตลาดชายปักษ์โดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ราคาสูงกว่าที่ได้รับจากพ่อค้าไปรับซื้อจากแหล่งผลิตโดยตรง

ด้านการค้าปลีกจะเป็นการค้ากุ้งกุลาดำขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นส่วนมาก ส่วนกุ้งขนาดใหญ่ปริมาณการค้ามีน้อยมากหรือเกือบไม่มีเลย ทั้งนี้เพราะราคากุ้งขนาดใหญ่จะสูงมาก ความต้องการบริโภคภายในประเทศจึงมีน้อย ซึ่งจะมีขายก็แต่ในภัตตาคารใหญ่ๆ เพื่อให้บริการแก่ผู้บริโภคที่มีฐานะค่อนข้างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลาดต่างประเทศ

ประเทศไทยมีการส่งออกกุ้งกุลาดำไปจำหน่ายต่างประเทศ 3 ลักษณะคือ

1. กุ้งเปลือกมีหัว (head-on shell-on)
2. กุ้งเปลือกเด็ดหัว (headless shell-on)
3. กุ้งเนื้อ (peeled shrimp or shrimp meat)

การค้ากุ้งกุลาดำในตลาดต่างประเทศ ประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา เป็นตลาดรับซื้อกุ้งที่สำคัญของประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรป ประเทศสิงคโปร์ ใต้หวัน เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย อิตาลี สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และ สหราชอาณาจักร สำหรับตลาดกุ้งกุลาดำแช่แข็งของไทย มีทั้งตลาดค้าปลีกแก่อาทิ

ญี่ปุ่น เป็นตลาดที่มีอำนาจซื้ออย่างสม่ำเสมอ และเป็นตลาดที่มีการบริโภคอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน เป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดของไทย ซึ่งถึงร้อยละ 60 ของปริมาณกุ้งที่ไทยส่งออกและในปัจจุบันญี่ปุ่นหันมานิยมสินค้า Ready to Eat มากขึ้น

สหรัฐอเมริกา เป็นตลาดที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วตลอด 4-5 ปีที่ผ่านมา และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันหันมาบริโภคกุ้งต้มมากขึ้น

สหภาพยุโรป ในอดีตที่ผ่านมาเป็นตลาดที่มีขนาดเล็กสำหรับกุ้งแช่แข็ง แต่เมื่อต้นปี พ.ศ. 2537 นี้เริ่มนำเข้ากุ้งแช่แข็งจากไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สเปน อิตาลี ฯลฯ

สำหรับตลาดใหม่ซึ่งเคยเป็นคู่แข่งของไทยได้เปลี่ยนมาเป็นคู่ค้านำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศไทยมากขึ้นในปัจจุบัน อาทิ เช่น

จีน เดิมเป็นผู้ส่งออกกุ้งขนาดใหญ่เข้าสหรัฐอเมริกา แต่หลังจากประสบปัญหาเกิดโรคระบาดในการเพาะเลี้ยง จึงส่งผลให้ผลผลิตลดลง ประกอบกับจีนเริ่มเปิดประเทศจึงมีการนำเข้ากุ้งจากไทยเพิ่มมากขึ้น

ใต้หวัน เดิมเป็นผู้นำเข้าเลี้ยงกุ้งกุลาดำ แต่เนื่องจากเกิดปัญหาเรื่องโรคระบาด และพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงมีจำนวนจำกัด จึงหันมานำเข้ากุ้งจากไทยเพิ่มมากขึ้น

เกาหลี เป็นตลาดที่น่าสนใจ ได้เปิดให้มีการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งอย่างเสรี เมื่อต้นปี พ.ศ. 2537 โดยนำเข้ากุ้งขนาดใหญ่จากประเทศไทยเป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากการส่งออกกุ้งในปัจจุบันร้อยละ 85 ของวัตถุดิบ มาจากการเพาะเลี้ยง ดังนั้นการควบคุมคุณภาพของกุ้งกุลาดำ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศจะคำนึงถึงเรื่องตัวสินค้าที่มีคุณภาพ โดยปราศจากสารปฏิชีวนะตกค้าง และสิ่งปนเปื้อน นอกจากนี้การควบคุมต้นทุนการผลิตก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกกุ้งกุลาดำไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

แนวโน้มอนาคตการตลาดของกุ้งกุลาดำยังมีอนาคตที่สดใส โอกาสที่จะขยายตลาดออกไปในตลาดเดิมและตลาดใหม่ รวมทั้งตลาดภายในประเทศเอง ซึ่งเป็นตลาดที่น่าจับตามอง เนื่องจากในปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของคนเราได้เปลี่ยนไป โดยอยู่ในภาวะที่ต้องดำเนินชีวิตอย่างเร่งด่วน แข่งกับเวลา ดังนั้นรูปแบบของสินค้าที่สะดวกสบายจำพวก Ready to Eat เช่น นวก กุ้งชุบแป้ง เหมประ จิ้งเขียมามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น หากกุ้งกุลาดำแช่แข็งจะเปลี่ยนแนวโน้มรูปแบบเป็นสินค้ากึ่งสำเร็จรูปและมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ก็จะเป็นตลาดที่น่าจับตามองในอนาคต

บทที่ 3

ลักษณะธุรกิจการเลี้ยงกุ้งกลาดำตำบลปากน้ำประแสร์

ลักษณะทั่วไปของตำบลปากน้ำประแสร์

ประวัติความเป็นมา

ตำบลปากน้ำประแสร์ เป็นตำบลหนึ่งใน 15 ตำบลของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง เนื่องจากในพื้นที่ หมู่ที่ 1 , หมู่ที่ 2 , หมู่ที่ 6 , หมู่ที่ 7 และบางส่วนของหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 เป็นชุมชนหนาแน่น กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดตั้งเป็นสุขาภิบาล โดยมีชื่อว่า "สุขาภิบาลปากน้ำประแสร์" เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2523 ดังนั้นจึงเหลือหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 , หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาล และยังมีความต้องการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามลำดับ

สภาพภูมิศาสตร์

ตำบลปากน้ำประแสร์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีพื้นที่ประมาณ 5,820 ไร่ มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล และเป็นเนินเขาที่ตอนเป็นบางส่วน

อาณาเขตติดต่อมีดังนี้ ดังภาพที่ 1

ทิศเหนือ	ติดกับตำบล	ทุ่งควายกิน	อำเภอแกลง	จังหวัดระยอง
ทิศใต้		ติดทะเลอ่าวไทย	อำเภอแกลง	จังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบล	คลองปูน	อำเภอแกลง	จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดกับตำบล	เนินฆ้อ	อำเภอแกลง	จังหวัดระยอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขตการปกครอง ปัจจุบันตำบลปากน้ำประแสร์แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านตลาดตอนล่าง	(เขตสุขาภิบาล)
หมู่ที่ 2	บ้านตลาดตอนบน	(เขตสุขาภิบาล)
หมู่ที่ 3	บ้านดอนมะกอกกลาง	
หมู่ที่ 4	บ้านนาซา	
หมู่ที่ 5	บ้านดอนมะกอกบน	
หมู่ที่ 6	บ้านแหลมสน	(เขตสุขาภิบาล)
หมู่ที่ 7	บ้านแหลมผู่	(เขตสุขาภิบาล)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีพื้นที่ทั้งหมด 4,866 ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่เป็นเนินเขาที่ตอนเป็นบางส่วน ส่วนบริเวณที่มีน้ำทะเลท่วมถึงจะมีสภาพพื้นที่เป็นป่าชายเลน และมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดจำนวน 4,650 ไร่

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปนั้นมีสภาพเหมือนกับเมืองชายทะเลทั่วไป คือ อากาศไม่ร้อนและไม่หนาวจัดจนเกินไป เพราะตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม มี 3 ฤดูด้วยกัน คือ ฤดูร้อน ฤดูหนาว และฤดูฝน ฝนตกชุกเฉลี่ยปีละ 6 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ปริมาณฝนเฉลี่ยปีละ 2,141.27 มิลลิเมตร ในบางปีปรากฏว่าเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลงมาก เนื่องจากขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำของตำบลปากน้ำประแสร์ จะมีคลองที่สำคัญไหลผ่าน คือ คลองปากน้ำ-ประแสร์ ซึ่งประชาชนจะใช้คลองนี้เพื่อทำการเกษตร ส่วนน้ำที่ใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้เช่าได้คืนไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาชนจะใช้น้ำจากธรรมชาติ คือน้ำฝน และก็มี การซื้อน้ำจืดบ้างสำหรับการหุงต้มและใช้เพื่อ การดื่มกินในชีวิตประจำวัน

ลักษณะทางประชากร

ตำบลปากน้ำประแสร์จากการสำรวจโดยสภาตำบลพบว่า มีบ้านเรือนทั้งหมดจำนวน 260 ครัวเรือน ประชากรรวมทั้งหมด 1,402 คน แยกเป็นเพศชายจำนวน 721 คน เป็นเพศ หญิงจำนวน 681 คน ประชากรทั้งหมดเป็นชาวไทย นับถือศาสนาพุทธ อาชีพหลักของประชากร คือ อาชีพเกษตรกรรม ประมง และ การเพาะเลี้ยงกุ้ง

การคมนาคม

มีถนนลาดยาง สายสามแยก - ปากน้ำประแสร์ เป็นถนนติดต่อภายนอก โดยแยก จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท)

ถนนภายในอำเภอรุมนั้น มีทั้งถนนที่เป็นถนนลาดยาง และ ถนนลูกรัง

สาธารณประโยชน์ในตำบลปากน้ำประแสร์

มีวัดจำนวน 1 แห่ง คือ วัดคลองปูน

มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดน้ำเป็น โรงเรียน วัดคลองปูน และโรงเรียนบ้านดอนมะกอก

มีสาธารณสุขจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 คือ สาธารณสุขตำบลปากน้ำประแสร์

การไปรษณีย์ มีที่ทำการไปรษณีย์ จำนวน 1 แห่ง

การไฟฟ้า มีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามไปออกนอกลูกข่ายของทางคลัง ถ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าพระยาพระสมุทรเทวราช

ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร

ลักษณะทางประชากร

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง มีทั้งหมด 12 รายด้วยกัน มีพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงกุ้งทั้งหมด 680 ไร่ (ดังตารางที่ 4) โดยเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งส่วนใหญ่จะอยู่ที่ หมู่ที่ 3 บ้านดอนมะกอกกลาง จำนวนถึง 4 รายด้วยกัน ส่วนหมู่ที่ 2 บ้านตลาดตอบน หมู่ที่ 4 บ้านนาซา หมู่ที่ 5 บ้านดอนมะกอกบน จะมีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งหมู่บ้านละ 2 ราย ส่วนหมู่ที่ 6 บ้านแหลมสน และหมู่ที่ 7 บ้านแหลมผู้ มีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งเพียงหมู่บ้านละ 1 รายเท่านั้น

ตารางที่ 4 จำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง

หมู่ที่	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2	2	16.67
3	4	33.33
4	2	16.67
5	2	16.67
6	1	8.33
7	1	8.33
รวม	12	100.00

ที่มา : (สำนักงานสถิติจังหวัดระยอง , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-45 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยประมาณ 6-7 คน เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับของรัฐ เกษตรกรไม่ค่อยรู้หนังสือ และเกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับของรัฐมีจำนวนน้อยเพียงแค่ว่า 2-3 รายเท่านั้น ทางด้านอาชีพนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพหลัก คือ การทำฟาร์มกุ้งกุลาดำ การทำสวนยาง ทำสวนผลไม้ รวมทั้งมีการค้าขายบ้างเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป อาทิเช่น การทำฟาร์มกุ้งกุลาดำกับค้าขายเล็กๆ น้อยๆ หรือ การทำฟาร์มกุ้งกุลาดำกับการทำสวนยางและสวนผลไม้ เป็นต้น

แนวทางการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกร

เกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวจะนำวิธีการเลี้ยงแบบพัฒนามาใช้ทั้งหมด จากการสอบถามเกษตรกรพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มเลี้ยงกันในปี พ.ศ. 2532 ประมาณ 5-8 รายด้วยกัน และมีเกษตรกรรายอื่นๆ ที่เริ่มเลี้ยงในปีต่อๆ มาเช่น พ.ศ. 2534 หรือบางรายก็เริ่มเลี้ยงในปี พ.ศ. 2535 ก็มี แต่จะมีเกษตรกรเพียงแค่ 2 รายเท่านั้นที่เริ่มเลี้ยงเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยเกษตรกรแต่ละรายจะมีพื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงที่แตกต่างกันไป บ้างก็เป็นที่ดินของตนเอง บ้างก็เป็นที่ดินจากการเช่าทำอีกทีหนึ่ง โดยเกษตรกรจะใช้เงินลงทุนครั้งแรกมาจากหลายแหล่งด้วยกันทั้งจากหุ้นส่วนที่เป็นพี่น้องกัน เงินทุนส่วนตัวบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะใช้วิทยุยมจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ในท้องถิ่น เป็นต้น

สิ่งจูงใจที่ทำให้เกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวหันมาสนใจที่จะเลี้ยงกุ้งกุลาดำนั้น เพราะเกษตรกรเห็นว่าสภาพการตลาดของกุ้งกุลาดำอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ทำกำไรให้แก่ผู้เลี้ยงปีละหลายแสนบาท ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ราคากุ้งที่ขายได้ในปีที่ผ่านมามีเป็นสิ่งจูงใจที่ล้าคณูที่ทำให้เกษตรกรหันมาสนใจที่จะเลี้ยงกุ้งกุลาดำกันมากในปัจจุบัน และเกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวนี้อเลี้ยงกุ้งมาได้โดยอาศัยจากการศึกษาหาความรู้ในเรื่องการเลี้ยงกุ้งด้วยตนเอง และจากการเข้ารับการสัมมนาจากบริษัทเจริญโภคภัณฑ์บ้าง อ่านข่าวจากวารสารกุ้ง หรือหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องกุ้งบ้าง และก็ได้รับความรู้บางส่วนจากนักวิชาการของกรมประมงบ้าง และจากการสอบถามจากเกษตรกรถึงโครงการที่เกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำที่เกษตรกรกำลังทำอยู่ก็ได้แนวความคิดที่แตกต่างกันไป โดยส่วนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใหญ่จะมีโครงการที่จะขยายพื้นที่ในการเพาะเลี้ยง โดยใช้ที่ดินที่ตนเองมีอยู่บ้าง หรืออาจไปเช่าพื้นที่ของเกษตรกรรายอื่นที่มีที่ดินเหมาะแก่การทำฟาร์มกุ้งบ้าง แต่ก็มีเกษตรกรเพียงไม่กี่รายที่ไม่มีโครงการที่จะขยายพื้นที่ที่จะเพาะเลี้ยง เนื่องจากเห็นว่าสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกำลังอยู่ในภาวะที่เสื่อมโทรมมาก โรคระบาดก็เกิดขึ้นมากมาย จึงคิดจะเลี้ยงเท่าที่ตนเองมีอยู่ แต่จะพัฒนาขั้นตอนการผลิตรวมทั้งเทคนิคในการผลิตกุ้งให้ดีขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตในปริมาณที่มากและมีคุณภาพดี ซึ่งจะส่งผลให้ขายได้ในราคาดีตามมาด้วย

สภาพการผลิต

ลักษณะการเลี้ยงกุ้งกุลาดำของเกษตรกร

จากการสอบถามเกษตรกรในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์ พบว่า การเริ่มเลี้ยงกุ้งในครั้งแรกของเกษตรกรมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกพื้นที่ในการทำฟาร์มกุ้งกุลาดำแตกต่างกันไป แต่พอจะสรุปได้ว่า

1. เกษตรกรจะพิจารณาที่ความห่างไกลจากคลองส่งน้ำเป็นหลัก คือ เกษตรกรจะดูที่ทำเลว่าพื้นที่ของตนนั้นอยู่ห่างจากคลองส่งน้ำมากน้อยเพียงใด โดยให้เหตุผลว่า พื้นที่ที่อยู่ใกล้กับคลองส่งน้ำธรรมชาติ จะทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยลง โดยไม่ต้องขุดลอกคลองซึ่งเป็นทางส่งน้ำเข้ามาที่บ่อเลี้ยงกุ้ง ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนในการเลี้ยงกุ้งต่ำลง แต่สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ห่างไกลจากคลองส่งน้ำ ก็จะต้องลงทุนในการขุดลอกคลองซึ่งเป็นทางส่งน้ำเข้ามาที่บ่อเลี้ยงกุ้งของตน แต่ก็มีเกษตรกรเพียงแค่ 2-3 รายเท่านั้น ที่ต้องทำเช่นนี้

2. ในเรื่องของแหล่งน้ำและคุณภาพของน้ำ เกษตรกรให้ความเห็นว่า การที่จะเลี้ยงกุ้งให้ได้ผลผลิตดีนั้น คุณภาพของน้ำจะมีความสำคัญมาก น้ำที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้งนั้นควรมีลักษณะเป็นน้ำกร่อย คือ น้ำที่ได้จากการผสมผสานของน้ำทะเลกับน้ำจืด โดยเกษตรกรกล่าวว่า น้ำในลำคลองจะเป็นน้ำกร่อยที่พอดีกับการเลี้ยงกุ้งในราวเดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงหน้าฝน เกษตรกรในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์จะนิยมปล่อยกุ้งในฤดูที่ฝนเริ่มตกชุก ทั้งนี้เพื่อให้ฝนที่ตกลงมาได้ชะล้างสารเคมีที่จะเป็นอันตรายต่อกุ้งให้หมดไป เป็นการช่วยบรรเทาไม่ให้มีสารเคมีที่ตกค้างอยู่ภายในบ่อเลี้ยงกุ้งมากเกินไป และเกษตรกรก็ยังให้ความคิดเห็นอีกว่า พื้นที่ที่

จะทำฟาร์มกุ้งไม่ควรเป็นแหล่งน้ำที่อยู่บริเวณโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน หรือ บริเวณที่มีการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงในปริมาณที่สูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้แหล่งน้ำมีคุณภาพต่ำ และมีความเสี่ยงสูงอย่างมากต่อการเกิดโรคระบาดต่างๆ กับลูกกุ้งที่จะเพาะเลี้ยง

3. ส่วนในเรื่องของความเป็นกรด-ด่างของน้ำ เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าไม่ใช่หลักสำคัญมากในการพิจารณาเลือกพื้นที่ที่จะทำฟาร์มกุ้งกุลาดำ ทั้งนี้เพราะความเป็นกรด-ด่างของน้ำ เกษตรกรสามารถที่จะมาปรับให้เหมาะสมได้ในภายหลัง โดยเกษตรกรจะต้องเตรียมหรือจัดการเรื่องของความเป็นกรด-ด่างของน้ำก่อนที่จะปล่อยลูกกุ้งลงเลี้ยงในบ่อ โดยการใส่พวกปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ผลไม้วิทยาศาสตร์บ้างเป็นบางส่วน รวมทั้งการใส่ยาบางชนิด เช่น โดโลไมต์ เป็นต้น

4. นอกจากนี้หลักที่เกษตรกรใช้ในการพิจารณาเลือกพื้นที่ที่จะทำฟาร์มกุ้งกุลาดำอีกประการหนึ่งก็คือ พื้นที่ที่จะทำฟาร์มกุ้งกุลาดำนั้นควรเป็นพื้นที่บริเวณริมฝั่งทะเล โดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำหรือป่าชายเลน ซึ่งดินบริเวณดังกล่าวมักจะมีความอ่อนนุ่มและมีป่าไม้ชายเลน อย่างไรก็ตามการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่ควรคำนึงถึงค่าลงทุนในการปรับปรุงพื้นดินด้วย เพราะถ้าหากมีป่าไม้หนาแน่น มีรากไม้เป็นจำนวนมาก จะทำให้การสร้างบ่อเลี้ยงกุ้งหรือถนนที่จะเข้าสู่บริเวณที่เลี้ยงกุ้งต้องลงทุนมาก ซึ่งเกษตรกรบอกว่าในปัจจุบันการเลี้ยงกุ้งที่ให้ผลผลิตสูงนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องอาศัยป่าชายเลนหรือบริเวณปากแม่น้ำ เพียงแต่มีระบบส่งน้ำเข้าสู่แหล่งที่เลี้ยงกุ้งก็สามารถที่จะทำฟาร์มเลี้ยงกุ้งได้

เมื่อเกษตรกรพิจารณาเลือกพื้นที่ที่จะทำฟาร์มเลี้ยงกุ้งได้แล้ว ต่อไปก็จะเป็นการออกแบบและการสร้างบ่อเลี้ยงกุ้ง ซึ่งลักษณะของบ่อหรือพื้นที่ที่จะทำการเพาะเลี้ยงส่วนใหญ่เกษตรกรจะนิยมสร้างให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของเกษตรกรแต่ละรายว่าเหมาะที่จะทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งการสร้างบ่อให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสนั้นเกษตรกรให้เหตุผลว่า เป็นการง่ายต่อการทำให้น้ำหมุนเวียนภายในบ่อ คือเมื่อเครื่องตีน้ำหมุนก็จะทำให้ น้ำใน บ่อที่กักตุนก่อนไปอยู่ที่จุดเดียวกัน คือกลางบ่อได้ดี กุ้งก็สามารถที่จะอยู่รอดได้โดยกุ้งจะอาศัยอยู่บริเวณริมบ่อ คือ บริเวณที่ให้อาหาร นอกจากเวลาที่จะลอกคราบมันจะไปฝังตัวอยู่ในบริเวณกลางบ่อที่เป็นเลนกลางบ่อนั้น และก่อนที่เกษตรกรจะลงมือสร้างบ่อเลี้ยงกุ้งได้มีการออกแบบลักษณะของบ่อเลี้ยงกุ้ง โดยยึดตามหลักเนื้อที่ที่เกษตรกรแต่ละรายมีอยู่ โดยเกษตรกรที่ตำบลปากน้ำประแสร์แห่งนี้จะใช้หลักในการก่อสร้างที่คล้ายคลึงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยแบ่งลักษณะของบ่อเลี้ยงกุ้งออกเป็นส่วนใหญ่ๆ 3 ส่วนคือ

1. แบ่งทำเป็นบ่อเลี้ยงกุ้งในอัตรา 3-4 ไร่ต่อบ่อเลี้ยง 1 บ่อ
2. แบ่งทำเป็นบ่อพักเลนประมาณ 1-2 ไร่
3. แบ่งทำเป็นบ่อพักน้ำประมาณ 2-3 ไร่

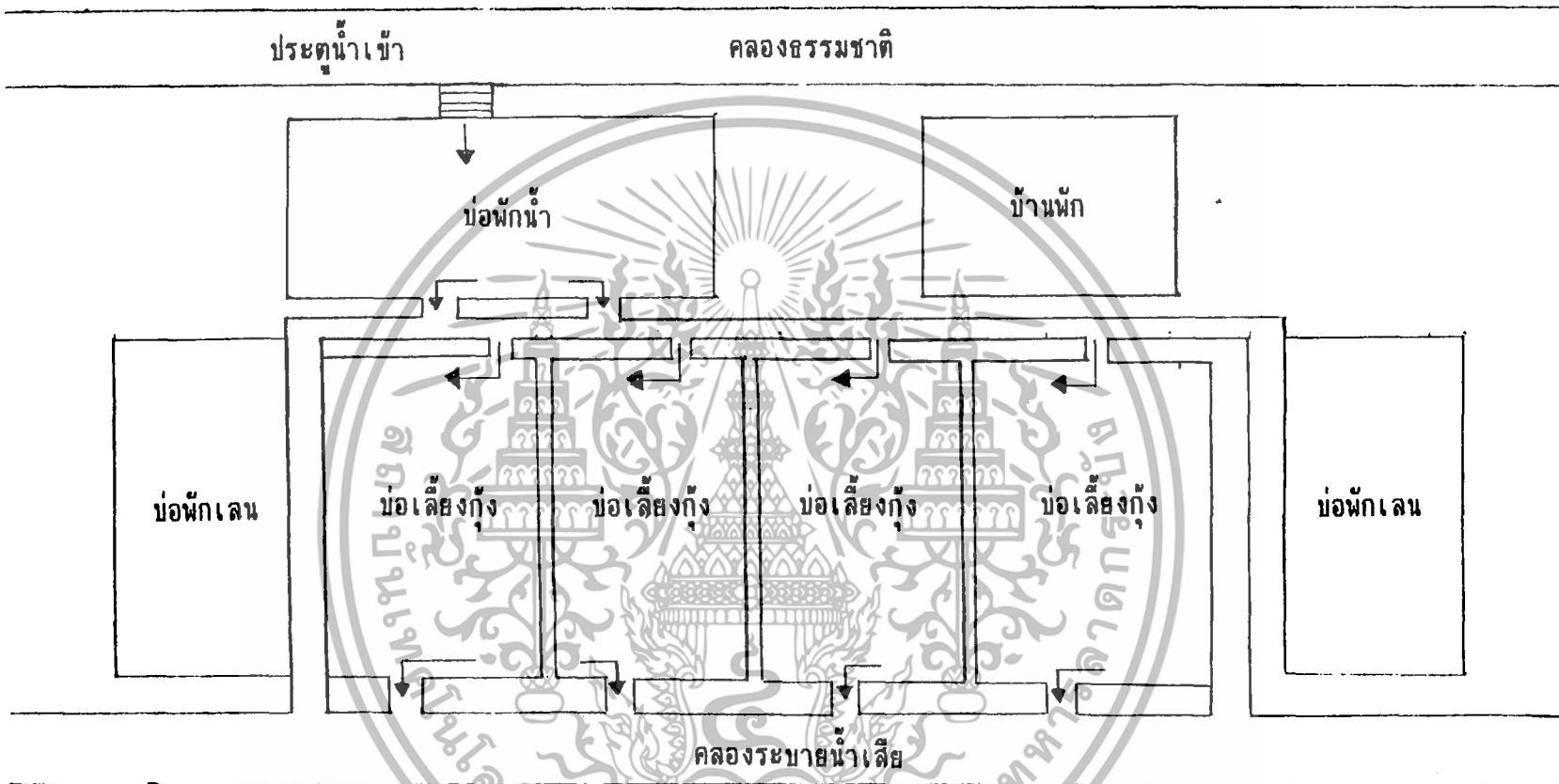
รูปแบบของบ่อเลี้ยงกุ้งมาตรฐานที่เกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ ใช้ในการสร้างฟาร์มเลี้ยงกุ้งกุลาดำจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันดังภาพที่ 2

การลงทุนเพาะเลี้ยงกุ้ง

ในปีหนึ่งๆ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ตำบลปากน้ำประแสร์ จะทำการเลี้ยงกุ้งปีละ 2 ครั้ง คือ ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมิถุนายน และ ประมาณเดือนสิงหาคม ถึง เดือนธันวาคม การเพาะเลี้ยงกุ้งในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งเป็นช่วงหน้าฝน น้ำฝนจะช่วยในการเตรียมบ่อได้ดี ทั้งนี้หน้าฝนจะช่วยชะล้างสารเคมีที่ตกค้างอยู่ภายในบ่อเลี้ยงกุ้งให้หมดไปได้ โดยที่เกษตรกรไม่จำเป็นต้องทำการเปลี่ยนถ่ายน้ำเพื่อชะล้างสารเคมีที่ตกค้างอยู่ภายในบ่อหลายครั้ง เป็นการช่วยประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ ด้วย อาทิเช่น ค่าไฟ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

การลงทุนเพาะเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรนั้นมีต้นทุนสูงประมาณ 500,000 - 600,000 บาท ในบ่อขนาด 3-4 ไร่ ซึ่งผู้เลี้ยงกุ้งจะกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่นมาเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุน การลงทุนเลี้ยงกุ้งในครั้งแรกของเกษตรกรนั้นมีการลงทุนหลายอย่างประกอบด้วย ค่าขุดบ่อ ค่าทำประตูระบายน้ำ ค่าขี้เถ้า ค่าพันธุ์กุ้ง ค่าอาหาร ค่าลอกเลน ค่ากากขี้และปูนขาว ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเครื่องสูบน้ำ ค่าเครื่องตีน้ำ ค่าอุปกรณ์และเครื่องมือ รวมทั้งค่าเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ด้วย แม้การลงทุนจะมีต้นทุนสูง แต่เกษตรกรก็ให้ความสนใจต่ออาชีพนี้เนื่องจากระยะเวลาในการเลี้ยงสั้น และให้ผลตอบแทนสูง สามารถที่จะคืนทุนได้ในระยะเวลา 1-2 ปี ในขณะที่การประกอบอาชีพอื่นอย่างอื่น เช่น การทำสวนยาง การทำสวนผลไม้มันนั้นจะให้ผลผลิตได้ในระยะเวลา 4-5 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ลักษณะทั่วไปของฟาร์มกุ้งกุลาดำตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกกลง จังหวัดระยอง

การเพาะเลี้ยงกุ้งในเขตตำบลปากน้ำประแสร์นี้เป็นการเลี้ยงแบบพัฒนาทั้งหมด เป็น การเลี้ยงที่ใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย ได้แก่การเตรียมบ่อ การใช้พันธุ์กุ้งที่ได้จากการเพาะฟัก การ ให้อาหารสำเร็จรูป การใช้เครื่องสูบน้ำ เครื่องตีน้ำ การใช้สารเคมีและยาปฏิชีวนะ การ ควบคุมระดับน้ำในบ่อกุ้ง และการตรวจวัดคุณภาพน้ำ โดยทั่วไปบ่อกุ้งที่เกษตรกรใช้เลี้ยงกุ้งจะมี ขนาด 3-4 ไร่ต่อบ่อ ซึ่งเป็นบ่อขนาดเล็ก การเพาะเลี้ยงกุ้งในขั้นแรกจะตัดพื้นดินไม้ออกจาก พื้นที่และขุดตอรากไม้ออกให้หมด โดยการจ้างรถแทรกเตอร์มาขุดบ่อ ทำคันดิน ซึ่งจะคิดราคา ประมาณชั่วโมงละ 500 บาท ซึ่งพื้นที่ที่กว้างส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวปนทรายและพื้นที่ชายเลน จากการสอบถามเกษตรกรถึงพื้นที่ซึ่งเหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงกุ้งนั้นเกษตรกรกล่าวว่า ควรเป็น พื้นที่ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเหนียวปนทรายและมีเปลือกหอยปะปนอยู่จำนวนมาก มีคุณสมบัติค่อนข้าง ต่าง ไม่ต้องมีการปรับสภาพพื้นที่มาก ถ้าหากเป็นพื้นที่ดินเลนนั้นจะทำให้ของเสียที่กุ้งขับถ่ายและ เศษอาหารที่เหลือรวมตัวกันเป็นก้อน ทำให้ล้างบ่อลำบาก พื้นที่บ่อจะเน่าเสียเร็ว

ขั้นตอนการเพาะเลี้ยงกุ้ง

สำหรับขั้นตอนในการเพาะเลี้ยงกุ้งกล่าวดังนั้นมี การดำเนินงานหลายขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมบ่อ โดยการจ้างรถแทรกเตอร์มาขุดบ่อเสียค่าจ้างชั่วโมงละ 500 บาท เมื่อขุดบ่อทำคันดินแล้วจึงทำประตุน้ำ โดยมิตะแกรงกรองน้ำ เพื่อกรองสิ่งสกปรก และป้องกันมิให้ปู ปลา ซึ่งอาจติดมากับน้ำเข้ามาในบ่อกุ้ง และป้องกันมิให้ลูกกุ้งออกจากบ่อเมื่อ ระบายน้ำทิ้ง เมื่อทำการขุดบ่อเสร็จแล้วก็ปล่อยน้ำจากคลองเข้าๆ ออกๆ ภายในบ่อประมาณ 2-3 ครั้ง เพื่อทำความสะอาดบ่อ หลังจากนั้นจึงโรยปูนขาว ปูนขาวนี้จะใช้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ สภาพความเป็นกรดของดิน โดยเฉลี่ยจะใช้ประมาณ 10-30 กิโลกรัมต่อไร่ ตากดินไว้ 1-2 สัปดาห์ จากนั้นปล่อยน้ำเข้าบ่อเพื่อปรับสภาพน้ำในบ่อให้เหมาะสม แล้วโรยกากชาเพื่อกำจัดปลา ซึ่งเป็นศัตรูของกุ้งที่ติดมาตอนสูบน้ำเข้าซึ่งจะไปแย่งอาหารของกุ้ง โดยนำกากชามาละลายน้ำก่อน แล้วจึงนำไปโรยในบ่อ กากชานี้เป็นสารที่ได้จากเมล็ดชารมิงค์ที่สกัดเอาน้ำมันออกแล้ว ซึ่งไม่เป็น อันตรายต่อกุ้ง อัตราส่วนที่ใช้ประมาณ 5-10 กิโลกรัมต่อไร่ ปล่อยทิ้งไว้ 1-2 วัน หลังจากนั้น เติมน้ำคอกซึ่งนิยมใช้น้ำขี้ไก่ โดยการหว่านให้ทั่วบ่อเพื่อให้เกิดแมลงค่อนหรือพืชน้ำเล็กเป็นอาหาร กุ้ง พักน้ำไว้ 2-3 วัน ก่อนปล่อยกุ้ง เพื่อให้เกิดอาหารธรรมชาติ สำหรับการดูแลเตรียมบ่อเพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปล่อยกุ้งลงเลี้ยงนี้เกษตรกรเจ้าของฟาร์มจะจ้างคนงานเพื่อดูแลในอัตรา 1 คนต่อบ่อโดยคิดอัตราค่าจ้างให้เป็นเงินเดือนคนละ 3,000 บาท และจะให้ส่วนแบ่งหลังจากที่จับกุ้งขายแล้วโดยให้ลูกจ้างกิโลกรัมละ 2 บาท เช่นถ้าจับกุ้งได้ 2 ตัน ก็จะได้เงิน 4,000 บาท สำหรับการเลี้ยงแต่ละครั้ง เป็นต้น

2. การจัดหาและปล่อยลูกกุ้งลงเลี้ยง สำหรับการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาในปัจจุบันนั้นเกษตรกรในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์จะไม่ได้เพาะพันธุ์ลูกกุ้งเอง เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูง และต้องใช้การดูแลอย่างใกล้ชิด ดังนั้นเกษตรกรจึงใช้วิธีซื้อลูกกุ้งจากโรงเพาะฟัก โดยลูกกุ้งที่นำมาเลี้ยงนี้จะซื้อมาจากแหล่งต่างๆ เช่น แปดริ้ว ชลบุรี ระยอง ซึ่งเป็นแหล่งฟาร์มรายย่อยที่ทำการเพาะขำกัน โดยเกษตรกรจะไม่ซื้อกับโรงเพาะฟักแห่งไหนเป็นเจ้าของประจำ เพราะถ้าลองเปลี่ยนรายดูเกษตรกรเชื่อว่าจะทำให้ได้กุ้งพันธุ์ที่ดีกว่าเดิม แต่ถึงอย่างไรก่อนที่จะตกลงซื้อเกษตรกรก็จะทำการตรวจเช็คคุณภาพปกติและความแข็งแรงของกุ้งทุกครั้ง เกษตรกรจะพิจารณาที่ลำตัวของกุ้งว่า ลำตัวสะอาดหรือไม่ ขนาดต้องสม่ำเสมอ สีไม่ดำเข้ม ระวังคัมไม่กดขาด มีลักษณะแข็งแรง ขนาดลูกกุ้งต้องใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันมาก เกษตรกรจะนิยมซื้อกุ้งขนาด P13-P15 มาเลี้ยงซึ่งในปัจจุบันโรงเพาะฟักจะคิดราคาลูกกุ้งตัวละ 10-15 สตางค์ต่อตัว เกษตรกรจะจ่ายเงินสดให้กับทางโรงเพาะฟักทันที อัตราการปล่อยลูกกุ้งนั้นไม่แน่นอนแล้วแต่ผู้เลี้ยงว่าจะปล่อยจำนวนเท่าไร โดยปกติเกษตรกรจะนิยมปล่อยลูกกุ้งโดยเฉลี่ยในบ่อขนาด 3-4 ไร่ ประมาณ 100,000 - 150,000 ตัว โดยก่อนปล่อยลูกกุ้งเกษตรกรจะนำถุงบรรจุลูกกุ้งไปแช่ไว้ในบ่อครึ่งชั่วโมง เพื่อให้ลูกกุ้งปรับตัวเข้ากับสภาพน้ำในบ่อที่ได้เตรียมเอาไว้ได้ จากนั้นจึงปล่อยลูกกุ้งลงในบ่อเลี้ยง

3. อาหารและการให้อาหาร อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้งนั้น มีทั้งอาหารสำเร็จรูป ลักษณะเป็นเม็ดและอาหารเสริม ในช่วงที่กุ้งมีขนาดเล็กอยู่จะให้อาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดก่อน และถ้ากุ้งมีขนาดโตขึ้นก็จะมีกรให้ทั้งอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดและอาหารเสริม เกษตรกรกล่าวว่าเทคนิคที่พิเศษอีกอย่างหนึ่งในการเลี้ยงกุ้งเพื่อให้ได้กุ้งที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดก็คือ การเน้นในเรื่องของการให้อาหารเสริมพิเศษ ซึ่งอาหารเสริมที่เกษตรกรมักจะให้กับกุ้งที่เลี้ยงได้แก่ นวก หอย ปลาฉับ หอยกะพง ปลาข้างเหลืองบดละเอียด เป็นต้น โดยจะมีน็อค้าหรือชาวประมงใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลขแวกดังกล่าวมาขายให้กิโลกรัมละ 2.50 บาท อาหารเสริมเหล่านี้จะช่วยเร่งให้สีของกุ้งสวยขึ้น กุ้งมีสีน้ำตาลดำ สีเข้ม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่ซื้อจะชอบ เกษตรกรสามารถขายได้ในราคาสูง เกษตรกรมักจะให้อาหารเสริมแก่กุ้งเมื่อกุ้งมีอายุได้ประมาณ 3 เดือน ขึ้นไป สำหรับอาหารสำเร็จรูปที่เกษตรกรใช้มีด้วยกันหลายเบอร์ตั้งแต่ เบอร์ 1-6 จะแตกต่างกันตามอายุของกุ้ง ถ้ากุ้งอายุ 1 เดือน - 2 เดือน จะใช้อาหารเบอร์ 1 ถ้าอายุ 2 เดือนขึ้นไปจะใช้เบอร์ 2 อายุขนาด 3 เดือนขึ้นไปจะใช้อาหารเบอร์ 3 และอายุ 4 เดือนขึ้นไปจะใช้อาหารเบอร์ 4,5 โดยใช้ลีนเชื้อเพื่อซื้ออาหารกุ้งจากร้านค้า ถ้าร้านใดให้เวลานานก็จะซื้อกับร้านนั้นโดยยี่ห้อที่เกษตรกรในท้องถิ่นนิยมใช้มีหลายยี่ห้อเช่น โกรเบลท์ ซีพี และไทยลักซ์ เกษตรกรจะไม่กักตุนอาหารไว้ เนื่องจากอาหารกุ้งจะมีขายตลอดไม่จำเป็นต้องกักตุนไว้ และเกษตรกรยังให้เหตุผลว่าการกักตุนอาหารจะทำให้กุ้งได้รับอาหารเก่า คุณภาพไม่ดี ความหอมก็จะเสื่อมลง ในช่วงที่กุ้งยังมีขนาดเล็กจะซื้ออาหารเพียงแค่ว่า 5-8 ถุง (ถุงละ 25 กิโลกรัม) ขนาดเบอร์ 1-3 ราคาถุงละ 285 บาท เมื่อกุ้งมีขนาดโตขึ้นประมาณ 3 เดือนขึ้นไป ก็จะเปลี่ยนเป็นขนาดเบอร์ 4-5 โดยจะซื้อคราวละ 20-30 ถุง ซึ่งจะเก็บไว้ได้ประมาณ 1 อาทิตย์ อาหารขนาดเบอร์ 4 ราคา 695 บาท ส่วนขนาดเบอร์ 5 ราคา 630 บาท การให้อาหารกุ้งก็จะมีเวลาในการให้ที่แตกต่างกันไป (ตามตารางที่ 5) เช่นถ้ากุ้งยังเล็กอยู่ก็จะให้เพียงแค่ว่า 2 ครั้งคือเวลาเช้ากับเวลาเย็น แต่ถ้ากุ้งโตมีขนาด 3-4 เดือนขึ้นไป ก็จะเพิ่มเวลาให้เป็น 4-5 ครั้งต่อวัน

การให้อาหารกุ้งนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อัตราการรอดตายของกุ้งสูงหรือต่ำ เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตของกุ้ง ผู้เลี้ยงกุ้งจึงต้องเอาใจใส่ต่อการให้อาหาร นั่นคือต้องให้ในปริมาณที่พอดี มีการกระจายของอาหารทั่วบ่อ ให้อาหารบ่อยครั้งเป็นเวลาสม่ำเสมอ และขนาดของอาหารที่ให้ต้องเหมาะสมกับขนาดของกุ้ง สำหรับวิธีการให้อาหารก็จะใช้วิธีเดินหว่านให้ทั่วบ่อ บางบ่อจะมีเรือลำเล็กๆ สำหรับหว่านให้อาหารกลางบ่อ และจะใส่อาหารลงในอ้อประมาณ 1 กำมือ อาหารที่ใส่ลงในบ่อนั้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าอาหารที่กุ้งได้รับเพียงพอกับความต้องการหรือไม่ ถ้าอาหารเหลือในอ้อมากแสดงว่าให้อาหารมากเกินไป กุ้งเริ่มป่วย หรือสภาพน้ำไม่ดี ก็จะลดอาหารลง ซึ่งยอนี้จะมีประมาณ 4-8 อันต่อบ่อ และยอนี้ยังใช้ประโยชน์ในการลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจวัดขนาดของกุ้ง ตลอดจนความผิดปกติของกุ้งด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 ตารางการให้อาหารกึ่งของเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์

อายุกึ่ง	จำนวนอาหารต่อครั้ง (กก.)	ขนาดของอาหาร (เบอร์)	จำนวนครั้ง
1-2 เดือน	1.2	1	2
2 เดือนขึ้นไป	10.0	2	4
3 เดือนขึ้นไป	15.0	3	4
4 เดือนขึ้นไป	17.0	4, 5	5

4. การระบายของเสียจากบ่อกึ่ง เมื่อกึ่งกินอาหารจะมีการขับถ่ายของเสียออกมา ประกอบกับการให้อาหารมากเกินไปจะมีเศษอาหารเหลือตกค้างที่ก้นบ่อ ดังนั้นจึงต้องมีการถ่ายน้ำเพื่อระบายของเสียในบ่อกึ่งออกไป การถ่ายน้ำนี้จะช่วยให้กึ่งลอกคราบเป็นปกติ และสามารถป้องกันโรคได้ ทั้งนี้เนื่องจากของเสียต่างๆ ในบ่อกึ่งซึ่งมีปริมาณมากจะทำให้ น้ำเสีย เป็นผลให้กึ่งป่วยจึงต้องมีการถ่ายน้ำเพื่อรักษาคุณภาพของน้ำในบ่อให้ดีอยู่เสมอ โรคกึ่งที่พบมากในขณะเลี้ยงคือ โรคหัวเหลือง โรคตัวแดง โรคขาวจุด การเกิดแบคทีเรียในตัวกึ่ง เหงือกดำ และกึ่งป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งโรคกึ่งเหล่านี้เกิดจากเชื้อไวรัส เชื้อรา แบคทีเรีย และโปรโตซัวซึ่งปะปนอยู่ในน้ำ การป้องกันและรักษาโรคกึ่งนั้นจะให้สารเคมีและยาปฏิชีวนะ โรคต่างๆ จะใช้ยาไม่เหมือนกัน เกษตรกรจะต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับโรคต่างๆ เอาไว้ด้วย เพื่อจะได้ทราบอาการและเลือกใช้ยาได้ถูกชนิดกับโรคที่เกิดขึ้นกับกึ่ง

5. การจับกึ่ง เมื่อเลี้ยงกึ่งจนได้ขนาดที่พอใจแล้วก็จะเริ่มทำการจับกึ่งขาย โดยปกติจะใช้เวลาในการเลี้ยงกึ่งประมาณ 4-5 เดือน การจับกึ่งนิยมที่จะกระทำกันในตอนกลางคืนเนื่องจากเวลากลางวันกึ่งจะชอบฝังตัวอยู่ตามพื้นบ่อ บางท้องที่เกษตรกรกล่าวว่ายังกำหนดจับกึ่งตอนคืนเดือนมืดด้วย เพื่อจะได้กึ่งมากๆ ส่วนการจับกึ่งในเวลากลางวันนั้นก็สามารที่จะทำได้แต่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ค่อยกระทำกัน ก่อนที่จะมีการจับกุ้งจะมีตัวแทนจากห้องเย็น รวมทั้งพวกพ่อค้าคนกลางที่จะรับซื้อกุ้ง เวียนมาทำการลุ่มตัวอย่างขนาดของกุ้งในบ่อว่าขนาดที่ตัวต่อกิโลกรัม โดยการใส่แหหรือยงลุ่มกุ้งขึ้นมาเพื่อตรวจว่าได้ขนาดไหน จากนั้นจึงทำการตกลงราคากันระหว่างพ่อค้ากับเกษตรกร โดยเฉลี่ยแล้วจะได้กุ้งขนาด 30-40 ตัวต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นขนาดที่ตลาดต้องการและพ่อค้าที่มารับซื้อกุ้งนี้บางครั้งจะมีการตัดราคากันเอง เมื่อตกลงราคากันเรียบร้อยแล้วจะนัดวันจับ การจับกุ้งนี้จะจับในช่วงที่น้ำลง โดยใช้OWN เขียวขนาดใหญ่ปิดปากทางระบายน้ำ แล้วสูบน้ำออกจากบ่อ ให้กุ้งไหลออกไปตามประตูน้ำเข้าถูงOWN แล้วจึงจับกุ้งขึ้นจากถูงOWN เขียว ไปใส่ไว้ในถังน็อคกุ้ง (คือถังใส่น้ำแข็งทำให้น้ำเย็นจัด) เมื่อใส่กุ้งลงไปจะทำให้กุ้งช็อคตายทันที ซึ่งถึงน็อคกุ้งและน้ำแข็งนั้นผู้ซื้อกุ้งจะเตรียมมาให้แก่เกษตรกร โดยเกษตรกรมีหน้าที่จับกุ้งให้อย่างเดียว การจับกุ้งนี้จะใช้แรงงานคนประมาณ 10 คน เป็นการช่วยแบบเอาแรงกันระหว่างญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน หรืออาจจะจ้างลูกจ้างก็ได้ เมื่อจับกุ้งลงในถังน็อคกุ้งเรียบร้อยแล้ว ต่อไปก็จะเป็นหน้าที่ของห้องเย็นในการคัดขนาดของกุ้ง เมื่อแยกขนาดของกุ้งเสร็จต่อไปก็จะทำการชั่งน้ำหนัก เพื่อค่าน้ำหนักกุ้งที่จับได้จากบ่อเป็นเท่าไร และก็นำเสียงขึ้นรถที่ห้องเย็นเตรียมมา และก้ตกลงจ่ายเงินกัน แต่ในปัจจุบั้นจะไม่นิยมจ่ายเงินสด จะจ่ายเงินผ่านบัญชีของเกษตรกรเจ้าของกุ้งเป็นส่วนมาก เพื่อความสะดวกและปลอดภัย

หลังจากที่จับกุ้งขายแล้วเกษตรกรก็จะทำความสะอาด และปรับสภาพของบ่อเลี้ยงกุ้ง โดยการจ้างคนมาดูดเลนให้ ค่าจ้างล้างบ่อดูดเลนประมาณ 2,500-3,000 บาทต่อไร่ เพื่อทำการล้างบ่อ ฉีดเลน และเอาขี้กุ้งออกจากบ่อไปใส่ไว้ในบ่อนักเลนที่เตรียมไว้ โดยเกษตรกรจะไม่ปล่อยขี้เลนเหล่านั้นลงคลอง เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้เพิ่มมากขึ้นและเห็นว่าถ้าปล่อยเลนและเศษอาหารหรือสิ่งสกปรกต่างๆ ลงไปในคลองมากๆ จะทำให้ลำคลองตื้นเขินได้ง่าย หลังจากฉีดเลนแล้วประมาณ 15 วัน ก้ใส่ปูนขาวจากนั้นก็ตากบ่อไว้นานพอสมควรประมาณ 1-2 เดือน แล้วเกษตรกรจะพิจารณาว่าช่วงใดที่น้ำในคลองหรือสิ่งแวดล้อมในคลองดีก้จะทำการเลี้ยงกุ้งใหม่อีกครั้งหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานการณ์ตลาด

จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการเลี้ยงกุ้งให้ได้ขนาดมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะตั้งขนาดมาตรฐานของกุ้งแต่ละครั้งไว้ตั้งแต่ขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม 35 ตัวต่อกิโลกรัม และ 40 ตัวต่อกิโลกรัม แต่ขนาดที่เกษตรกรทั่วไปในท้องที่ดังกล่าวนิยมขายคือ ขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม เนื่องจากเป็นขนาดที่ตลาดมีความต้องการสูง ห้างเย็น และพ่อค้าที่มารับซื้อจะต้องการขนาดนี้มาก แต่การเลี้ยงกุ้งแต่ละครั้งนั้นเกษตรกรกล่าวว่า ขนาดของกุ้งที่เลี้ยงได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ หลายอย่างเช่น พันธุ์ลูกกุ้ง ความหนาแน่นของกุ้งที่ปล่อย การให้อาหาร ปัญหาเรื่องโรคกุ้ง สภาพแวดล้อมในการเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการเลี้ยงกุ้งกลาดำแบบพัฒนาในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบว่า การเลี้ยงกุ้งบางครั้งอาจจะเลี้ยงกุ้งได้ไม่โตเนื่องจากลูกกุ้งเป็นโรค ซึ่งเกษตรกรจะไม่รู้ในตอนแรกแต่จะส่งผลในตอนหลังทำให้โตช้า และถ้ากุ้งติดหนาวก็จะโตช้า หรือไม่ยอมโตเนื่องจากกุ้งกินอาหารน้อยลง แต่ถ้าถึงช่วงเวลาที่ต้องจับกุ้งขายคือ กุ้งมีอายุประมาณ 4 เดือนแล้ว ราคากุ้งในช่วงดังกล่าวยังต่ำอยู่ เกษตรกรบางรายก็ยังไม่จับกุ้งขายก็ได้ แต่จะทำการเลี้ยงต่อไปถ้าเห็นว่ากุ้งยังมีโอกาสโตได้อีก ซึ่งถ้ากุ้งอายุ 5 เดือนแล้ว กุ้งยังมีแนวโน้มว่าจะโตได้อีก เกษตรกรก็จะทำการเลี้ยงต่อไปโดยจะคอยตรวจดูอาหารทุกๆ 10 วันว่าจะคัมหรือไม่กับค่าใช้จ่ายที่จะทำการเลี้ยงต่อ แต่เกษตรกรก็จะไม่นิยมทำการเลี้ยงกุ้งเกินอายุ 5 เดือนครึ่งเนื่องจากจะเสียเวลาในการที่จะทำการเลี้ยงในครั้งต่อไป ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าเกษตรกรจะเลี้ยงกุ้งเพื่อจับขายอย่างต่ำประมาณ 4 เดือน และอย่างสูงสุดก็อายุประมาณ 5 เดือนครึ่ง

การจัดจำหน่ายกุ้ง

สำหรับวิธีการจำหน่ายกุ้งของเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์นั้น มีวิธีการที่คล้ายกับท้องที่อื่นๆ คือ การขายโดยวิธีการประมูลราคากันระหว่างผู้ซื้อ เมื่อเกษตรกรตัดสินใจที่จะทำการจับกุ้งขายแล้วก็ติดต่อไปยังตัวแทนของห้างเย็น พ่อค้าคนกลาง หรือผู้ซื้อรายอื่นๆ ที่เคยให้นามบัตรไว้กับเกษตรกรบ้าง หรืออาจมีผู้ซื้อมาหาเกษตรกรเองที่บ่อเลี้ยงกุ้ง จากนั้นก็จะทำการลุ่มตัวอย่างกุ้งในบ่อขึ้นมาดูว่าขนาดกี่ตัวต่อกิโลกรัม แล้วก็เริ่มทำการประมูลกันที่ปากบ่อเลข ซึ่งวิธีการประมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

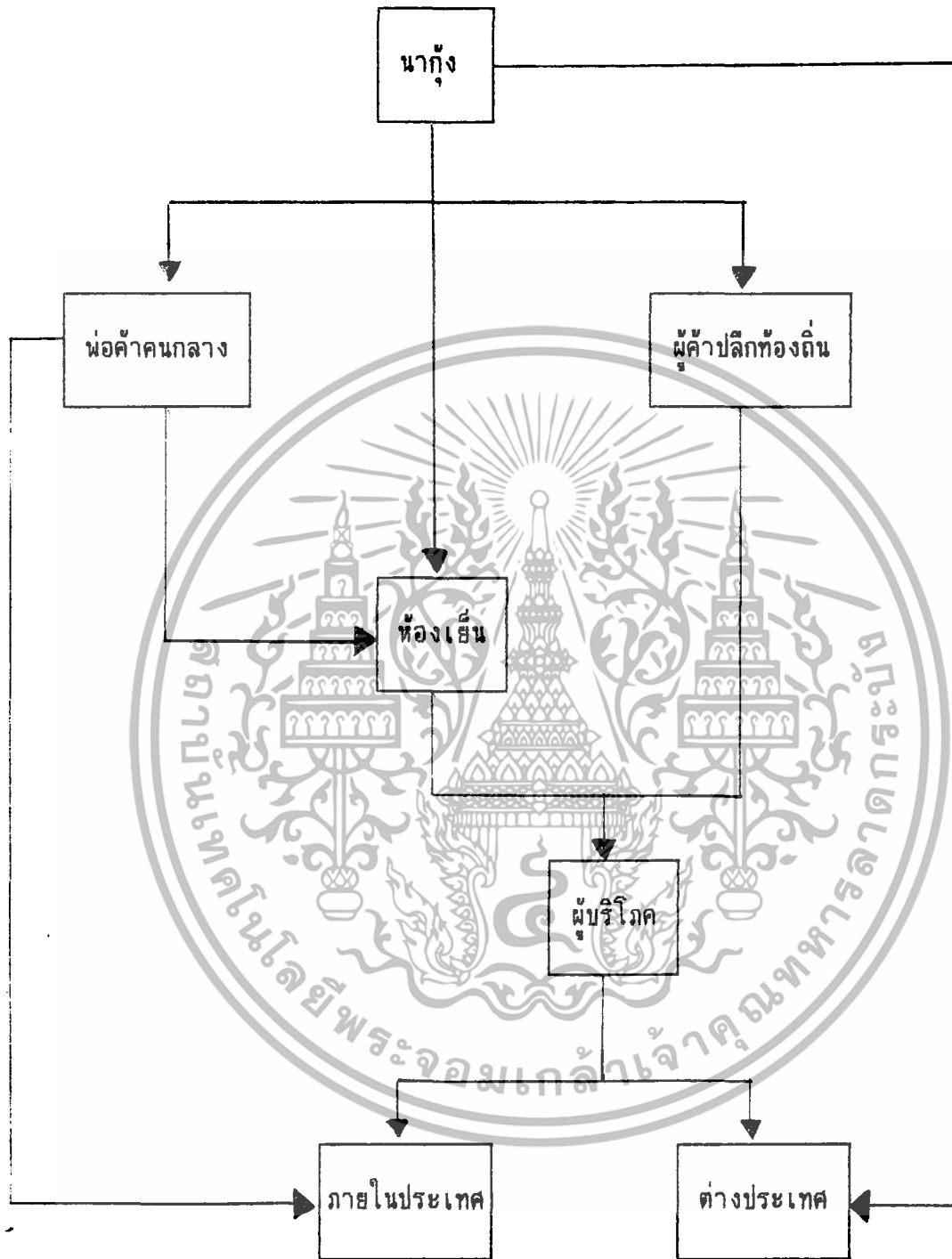
นั้นสามารถทำได้ โดยผู้ซื้อแต่ละรายจะเขียนราคาที่จะซื้อจากเกษตรกรลงไว้ในกระดาษเปล่าพร้อมๆ กัน และก็เปิดดูว่าเจ้าไหนที่ให้ราคาที่สูงที่สุดก็จะเป็นผู้ที่ชนะการประมูล ซึ่งก่อนการประมูลแต่ละครั้งเกษตรกรจะมีการสืบข่าวในเรื่องของราคาจากวารสารข่าวกึ่งบ้าง บริษัทขายอาหารที่ไว้ใจได้ หรือจากเกษตรกรรายอื่นที่ได้ขายกึ่งไปก่อนแล้วบ้าง เป็นต้น ดังนั้นเกษตรกรจะไม่เสียเปรียบหรือถูกกดราคาจากผู้ซื้อแน่นอน และนอกจากวิธีการขายโดยการประมูลราคาแล้วเกษตรกรบางรายก็ยังนิยมที่จะจำหน่ายกึ่งให้กับผู้ซื้อที่ทำการซื้อขายกันบ่อยๆ มีความเชื่อใจกัน ซึ่งราคาที่เกษตรกรขายกึ่งได้ก็แล้วแต่ความพอใจของเกษตรกรว่าจะขายให้กับผู้ซื้อรายใด ถ้ารายใดให้ราคาต่ำเกษตรกรก็มีโอกาสที่จะไม่ขาย และไปเสนอขายให้กับรายอื่นต่อๆ ไปก็ได้

อาจจะกล่าวได้ว่าเกษตรกรสามารถจำหน่ายกึ่งได้ 2 วิธีคือ ขายให้กับผู้ซื้อประจำ และวิธีการเรียกผู้ซื้อหลายๆ เจ้ามาประมูลราคากัน โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมักจะไม่นิยมขายให้กับพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากเห็นว่าไม่มั่นคงและไม่น่าเชื่อถือเท่ากับห้องเย็น แต่ถึงอย่างไรเกษตรกรก็ต้องทำการวิเคราะห์และแน่ใจว่าบริษัทห้องเย็นที่มาติดต่อนั้นแท้จริง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสูญหายของกึ่งที่จะขายไป และสำหรับกึ่งที่หลงเหลือจากการจับแต่ละครั้งไม่ว่าจะ เป็นกึ่งที่หัวขาด และหางขาด เกษตรกรก็จะเอาไว้ขายเองหรือแจกให้กับเพื่อนบ้านบ้าง โดยจะมีแม่ค้ารายย่อยมารับซื้อกึ่งนี้ กึ่งหัวขาด หางขาด ถึงบ่อเลี้ยงเลข ซึ่งเกษตรกรจะคิดราคาเพียงแค่ครึ่งหนึ่งของราคาที่ดีที่ขายได้ เช่น ถ้าขายกึ่งดีราคา 200 บาทต่อกิโลกรัม ก็จะขายกึ่งเสียเหล่านั้นให้กับแม่ค้าในราคา 100 บาทต่อกิโลกรัม เป็นต้น

วิธีการตลาดกึ่งกุลาดำตำบลปากน้ำประแสร์

จากการสอบถามเกษตรกรพบว่าวิธีการตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงกึ่งกุลาดำในท้องที่นี้แบ่งออกเป็น 3 หลักใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ เกษตรกรจะขายผลผลิตกึ่งกุลาดำให้กับห้องเย็น พ่อค้าคนกลาง รวมทั้งผู้ค้าปลีกประจำท้องถิ่น (ดังภาพที่ 3) โดยจากภาพจะเห็นได้ว่าพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อกึ่งจากเกษตรกรนั้นก็มักจะนำกึ่งไปขายให้กับห้องเย็นอีกทอดหนึ่ง ซึ่งบางครั้งอาจมีขนาดกึ่งที่ห้องเย็นไม่ต้องการพ่อค้าคนกลางก็จะส่งขายให้กับร้านค้าหรือผู้บริโภครายในประเทศ ส่วนบริษัท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 วิธีการตลาดของผลผลิตกัญชาดำจากการเพาะเลี้ยงของเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2538

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องเย็นเมื่อกว่านซื้อกุ้งจากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งแล้ว ก็จะส่งไปขายยังตลาดต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ บริษัทห้องเย็นจะขายกุ้งให้แก่ตลาดภายในประเทศน้อย เนื่องจากความต้องการบริโภคมีน้อยเพราะกุ้งชนิดนี้มีราคาค่อนข้างแพง และเมื่อบริษัทห้องเย็นกว่านซื้อกุ้งได้ไม่พอดีกับที่ตลาดต่างประเทศต้องการอาจจะอาศัยรับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง ซึ่งไปเหมาซื้อกุ้งมาจากเกษตรกรอีกที่หนึ่งก็ได้ สำหรับผู้ค้าปลีกประจำท้องถิ่นนั้นเมื่อรับซื้อกุ้งจากเกษตรกรแล้ว ส่วนใหญ่ก็จะนำไปขายตามตลาดขายปลีกทั่วๆ ไปภายในประเทศ ซึ่งกุ้งที่ผู้ค้าปลีกประจำท้องถิ่นนำมาขายนั้นจะเป็นกุ้งที่มีรูปร่างไม่สมบูรณ์ โดยรับซื้อจากเกษตรกรในราคาที่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งจากที่เกษตรกรเหมาขายให้กับห้องเย็นหรือพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ก็อาจมีตัวแทนของต่างประเทศซึ่งร่วมกับพ่อค้าไทยบางรายมารับซื้อกุ้งเองถึงที่ฟาร์มกุ้งของเกษตรกรก็มี แต่นานๆ จะมีสักครั้ง ซึ่งประเทศที่เคยมาติดต่อซื้อกุ้งถึงฟาร์มในลักษณะเช่นนี้ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

ปัญหาด้านการผลิตและการตลาด

ปัญหาด้านการผลิต

1. ปัญหาเรื่องของโรคไวรัส เช่น โรคหัวเหลือง โรคตัวแดงดวงขาว หรือจุดขาว ซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นปัญหาที่หนักที่สุด ที่ผู้เลี้ยงกุ้งส่วนใหญ่ต่างพากันหวาดกลัว เพราะเป็นโรคที่แก้ไม่ตก เมื่อกุ้งเป็นโรคนี้อแล้วไม่สามารถที่จะรักษาให้หายได้ มีเพียงแต่การป้องกันเท่านั้น และจากการสอบถามเกษตรกรในช่วงเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2538 พบปัญหาเกี่ยวกับโรคตัวแดงดวงขาวระบาดมาก ทำให้กุ้งเสียหายค่อนข้างรุนแรง โดยพบกระจายอยู่ทั่วไป แต่เขตที่กระทบรุนแรงคือ ภาคตะวันออก แถบฉะเชิงเทรา และตราด ส่วนในเขตจังหวัดระยอง มีเรื่องกุ้งตายระบาดค่อนข้างน้อยกว่าจังหวัดอื่น เพราะในเขตจังหวัดระยองมีกุ้งที่ยังไม่มีการลงเต็มพื้นที่จากการระบาดของโรสดังกล่าวส่งผลให้กุ้งที่ลงในช่วงดังกล่าวเสียหายถึงร้อยละ 80 ทำให้ผลผลิตกุ้งลดลงอย่างมาก เกษตรกรที่ลงทุนเลี้ยงกุ้งในช่วงเวลานี้จึงจำเป็นต้องปล่อยกุ้งทิ้งไปเพื่อไม่ให้เสียค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากถ้าทำการเลี้ยงกุ้งต่อไปก็จะได้ผลไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ได้เสียไป โดยเฉพาะค่าอาหารซึ่งมีราคาสูงมาก ส่วนในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน เกษตรกรกล่าวว่าปัญหาของโรคตัวแดงดวงขาวลดน้อยลง เนื่องจากผู้เลี้ยงมีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระมัดระวังมากขึ้น ประกอบกับสภาพอากาศไม่เปลี่ยนแปลงมาก ทำให้กุ้งไม่เครียดมากนัก ส่งผลให้ความเสียหายลดลง แต่ก็ยังคงต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ปัญหาเรื่องโรคตัวแดงดวงขาวระบาดแล้ว ก็ยังมีปัญหาเรื่องของโรคหัวเหลืองทำความเสียหายให้กับกุ้งอยู่ประปรายไม่รุนแรงมากนัก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องโรคหัวเหลืองมากขึ้น และมีการใช้ระบบการจัดการเข้าช่วยป้องกันปัญหาและเกษตรกรก็ทราบวิธีการแก้ไขโรคหัวเหลืองที่เกิดขึ้นได้ดี โดยเกษตรกรได้รับคำแนะนำจากนักวิชาการของกรมประมง บริษัทเครือ-เจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น

2. ปัญหาเรื่องของสีน้ำ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งหนักใจมากในปัจจุบัน เพราะไม่สามารถจะควบคุมให้อยู่ในสีน้ำที่คงที่ได้ ควบคุมได้ยาก บางวันก็เป็นสีเขียว บางวันก็เป็นสีน้ำตาล โดยเฉพาะในวันที่ฝนตกหนัก จะทำให้สาหร่ายชนิดที่มีจำนวนมากอยู่ในบ่อเลี้ยงส่วนใหญ่ซึ่งเป็นสาหร่ายน้ำเค็มตาย ซึ่งจะมีสาหร่ายชนิดใหม่ขึ้นมาแทน เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนสีน้ำก็จะเปลี่ยน กุ้งที่เลี้ยงก็จะอ่อนแอ และอาจตายได้ในที่สุด

3. ปัญหาการขาดแคลนแม่พันธุ์กุ้งและลูกกุ้งที่ซื้อมาเป็นโรค ก็นับว่าเป็นปัญหาที่หนักมากในปัจจุบัน การขาดแคลนแม่พันธุ์ทำให้แม่พันธุ์ลูกกุ้งมีไม่เพียงพอ แต่เดิมประมาณได้ว่าแม่กุ้ง 1 ตัว สามารถให้ลูกกุ้งได้ประมาณ 500,000-1,000,000 ตัว มีการนำมาวางไข่ประมาณ 2-3 ครั้งก็ทิ้ง ทำให้ได้ลูกกุ้งที่มีคุณภาพ แต่ปัจจุบันนอกจากไม่สามารถที่จะคาดประมาณจำนวนลูกกุ้งที่จะได้ในแต่ละครั้งแล้ว ยังพบว่าโรงเพาะฟักจำนวนมากมีการใช้แม่กุ้งเพื่อวางไข่ 5-7 ครั้ง บางแห่งใช้มากกว่านั้น ทำให้ลูกกุ้งที่เกษตรกรซื้อ้อมีอัตราการรอดต่ำ ประมาณร้อยละ 40-50 เท่านั้น ที่สำคัญพบว่า แม่พันธุ์กุ้งนั้นบวราคาเพิ่มสูงขึ้นทุกทีจากเดิมปี 2537 ราคาตัวละ 1,000 กว่าบาท ปัจจุบันราคาสูงถึงเกือบตัวละ 3,000 บาท เนื่องจากแม่พันธุ์กุ้งที่ได้ในวันจะมีจำนวนน้อยลงและราคาจะถีบตัวสูงขึ้น เมื่อราคาสูงขึ้นเช่นนี้ทำให้ผู้เพาะฟักลูกกุ้งชาย ไข่แม่พันธุ์เพื่อวางไข่หลายครั้งทำให้ได้ลูกกุ้งที่มีคุณภาพไม่ค่อยดี กุ้งตัวไม่ใหญ่เลี้ยงได้ไม่ค่อยดีอย่างที่เกษตรกรต้องการ และบางครั้งอาจมีโรคตัวแดงฝักตัวอยู่ในลูกกุ้งที่ซื้อมาก็ได้ โดยที่เกษตรกรไม่สามารถจะรู้ได้เลย ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมากในการผลิตในปัจจุบัน

4. ปัญหาเรื่องของอาหารกุ้ง เกษตรกรในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกอง จังหวัดระยองหลายราย กล่าวถึงปัญหาเรื่องของอาหารกุ้งว่ารัฐบาลไม่ค่อยให้ความสนใจและก็ไม่ควบคุมคุณภาพรวมทั้งในเรื่องของราคาอาหารกุ้งด้วย โดยอาหารที่มีอยู่ในปัจจุบัน หลายยี่ห้อที่ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรา อส. ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของอาหารบนธงบรรจุอาหารกึ่ง และราคาอาหารก็ไม่มีการควบคุม ปล่อยให้บริษัทผู้ขายอาหารหรือพ่อค้าักตนเองขึ้นราคากันเอง โดยบางรายก็คิดราคาอาหารจากเกษตรกรสูงกว่ารายอื่นๆ

5. ประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนแรงงาน ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ ทั้งนี้ การเลี้ยงกุ้งต้องอาศัยคุณภาพของบุคลากรมากกว่าเกษตรกรอื่นๆ และนอกจากนี้ช่วงของการปล่อยกุ้งลงเลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นช่วงของหน้าฝน ซึ่งเป็นช่วงที่ลูกจ้างหรือแรงงานที่เป็นคนอีสานส่วนใหญ่จะกลับบ้านเพื่อไปทำนาซึ่งท้องถิ่นของตน ทำให้เกษตรกรเจ้าของฟาร์มกุ้งขาดแคลนแรงงานอย่างมากในช่วงเวลาดังกล่าว และบางรายก็ประสบกับปัญหาค่าแรงงานที่สูงมาก แต่ให้ผลผลิตไม่คุ้มกับค่าจ้างที่ต้องเสียให้กับลูกจ้าง

ปัญหาด้านการตลาด

จากการศึกษา กรณีเกษตรกรของตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง พบว่า ปัญหาในเรื่องของราคากุ้งที่เกษตรกรขายให้แก่ผู้ซื้อจะไม่ค่อยพบ โดยราคาที่เกษตรกรขายได้ก็จะขึ้นไปตามราคาท้องตลาดทั่วไป ในขณะที่จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจะสืบเนื่องมาจากปัญหาเรื่องโรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับกุ้ง ซึ่งเมื่อเกิดเป็นโรคจนไม่สามารถที่จะทำการเลี้ยงต่อไปได้ก็จำเป็นต้องปล่อยทิ้งไปหรือขายให้กับห้องเย็น และพ่อค้าที่มารับซื้อโดยเกษตรกรจะขายในราคาที่ทำให้เกษตรกรขาดทุนอย่างมาก นอกจากจะไม่คุ้มกับค่าอาหารแล้วยังต้องเสียเวลาในการลงเลี้ยงกุ้งคราวอื่นๆ ด้วย

เกษตรกรกล่าวว่าปัญหาที่เกษตรกรในท้องถิ่นเคยประสบมาครั้งที่ร้ายแรงที่สุด เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2532 ช่วงนั้นราคากุ้งตกต่ำมากเนื่องจากเกษตรกรทุกๆ รายสามารถผลิตกุ้งส่งออกสู่ตลาดได้เป็นจำนวนมาก และในช่วงนั้นก็ไม่ได้เกิดปัญหาในเรื่องของโรคกุ้งที่ร้ายแรงเลย นอกจากนั้นห้องเย็นที่ทำการรับซื้อกุ้งจากเกษตรกรก็ยังมีน้อยราย เป็นผลให้ปริมาณผลผลิตมากแต่ตลาดที่จะรองรับปริมาณผลผลิตมีน้อย ส่งผลให้กุ้งที่เกษตรกรผลิตได้มีราคาตกต่ำโดยประมาณ 30 ตัวต่อกิโลกรัม ขายได้ในราคาเพียงแค่ 90 บาทต่อกิโลกรัมเท่านั้น เกษตรกรไม่ได้กำไรจากการเลี้ยงกุ้งๆ ที่สามารถผลิตกุ้งออกมาได้เป็นจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันห้องเย็นที่รับซื้อกุ้งมีเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรสามารถที่จะเลือกจำหน่ายผลผลิตให้กับห้องเย็นรายใดก็ได้ ดังนั้นในปัจจุบันราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้ค่อนข้างที่จะสูงถ้ากุ้งที่จะขายไม่เกิดปัญหาเรื่องโรค กุ้งมีความสมบูรณ์ทุกอย่างก็สามารถจะขายได้ในราคาดี โดยจะไม่ถูกกดราคาจากผู้ซื้อ เนื่องจากเกษตรกรจะมีการสืบข่าวเรื่องของราคากุ้งก่อนที่จะทำการซื้อขายกุ้ง และถ้าเกษตรกรไม่พอใจราคาในห้องเย็นหรือผู้ซื้อรายใดเสนอให้ก็มีสิทธิ์ที่จะไม่ขายให้กับผู้ซื้อรายนั้นๆ ได้เนื่องจากเกษตรกรมีทางเลือกมากขึ้น

ส่วนใหญ่ปัญหาในเรื่องการซื้อขายที่พบมักเป็นปัญหาที่ไม่ใหญ่มากนัก สำหรับเกษตรกรคงจะเป็นเพียงแค่ปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ในเรื่องของการขายที่จะไม่ได้กำไรมากเท่าที่ควร เนื่องจากถ้ามีห้องเย็นหรือพ่อค้ามารับซื้อกุ้งหลายรายจำเป็นที่จะต้องประมณราคากัน เกษตรกรรายที่ไม่ยึดติดกับห้องเย็นรายใดก็จะไม่คำนึงถึงเรื่องความเชื่อถือหรือสิ่งอื่นๆ แต่จะพยายามขายกุ้งให้ได้ราคามากที่สุด โดยจะเลือกขายให้กับห้องเย็นที่ให้ราคาดี แต่ถ้าเกษตรกรรายใดจำเป็นที่จะต้องขายให้แก่ผู้ซื้อเจ้าประจำ เนื่องจากมีความผูกพันกันเพราะเคยได้รับความช่วยเหลือต่างๆ ในเรื่องของการเลี้ยงกุ้ง ซึ่งผู้ซื้อรายนั้นอาจให้ราคาไม่สูงมากเท่ากับเจ้าอื่น แต่เกษตรกรจำเป็นที่จะต้องขายให้เพราะเป็นเรื่องของความเกรงใจ และความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณกัน ทำให้เกษตรกรสูญเสียอำนาจในการต่อรองไปส่งผลให้ได้รับกำไรไม่มากเท่ากับที่ควรจะได้รับ ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้ก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่สำหรับเกษตรกรในปัจจุบัน เพราะถึงแม้จะขายไม่ได้กำไรมากแต่ก็ยังพอได้รับกำไรคุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไป

ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา

จากการศึกษาฟาร์มเลี้ยงกุ้งของเกษตรกร ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกงทอง จังหวัดระยอง พบว่าเกษตรกรทั้งหมดได้นำวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามาใช้ในปัจจุบัน ซึ่งวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนานี้จะก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้น เนื่องจากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนานี้จะเป็นการเลี้ยงที่ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงน้อย แต่มีการปล่อยกุ้งลงเลี้ยงในอัตราที่หนาแน่น มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย และมีการให้อาหารสำเร็จรูปโปรตีนสูงในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ของเสียจากการขับถ่ายของกุ้งและเศษอาหารที่เลี้ยงตกค้างในบ่อเลี้ยงมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อแหล่งน้ำในธรรมชาติ และจากการสอบถามจากเกษตรกรรวมทั้งข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมจากผู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ทำการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดมลภาวะในแหล่งน้ำธรรมชาติหรือน้ำเสีย มีด้วยกันหลายประการดังนี้

1. เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง ปล่อยกุ้งลงเลี้ยงในอัตราความหนาแน่นจนเกินไป คือ ปล่อยกุ้งในอัตราความหนาแน่นระหว่าง 40-100 ตัวต่อตารางเมตร เมื่อปล่อยกุ้งลงเลี้ยงหนาแน่นมาก และมีการให้อาหารมากเกินไป เพื่อเร่งการเจริญเติบโตโดยที่ไม่มีการตรวจสอบให้ถูกต้องเสียก่อนว่าควรเพิ่มอาหารให้แก่กุ้งอีกหรือไม่ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปริมาณสารอินทรีย์ในน้ำสูง ทำให้แหล่งน้ำซึ่งรองรับของเสียต่ำ

2. การทำสัมน้ำ เกษตรกรมักจะทำสัมน้ำให้เต็มเพราะมีความเข้าใจว่ากุ้งชอบอยู่ในน้ำลักษณะดังกล่าว จึงมักมีการเติมปุ๋ยวิทยาศาสตร์ชนิดต่างๆ ลงไป เช่นสูตร 15-15-15 หรือ 20-20-20 ซึ่งปุ๋ยดังกล่าวจะไปช่วยเพิ่มแหล่งค่อนในน้ำ ในระหว่างการเลี้ยงตลอดเวลา เมื่อแหล่งค่อนเหล่านี้ตายเนื่องจากสาเหตุที่ผันตก น้ำในบ่อก็จะกลายเป็นกรด และเป็นสาเหตุที่ทำให้กุ้งป่วยหรือตายในที่สุด

3. เกษตรกรขาดความรู้ทางด้าน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ถูกต้องตามหลักวิชาการทั้งในเรื่องของการเตรียมบ่อ เกษตรกรมักไม่ตากบ่อให้แห้งก่อนที่จะปล่อยกุ้งลงเลี้ยงใหม่ รวมทั้งการควบคุมคุณภาพน้ำ การเปลี่ยนถ่ายน้ำไม่เพียงพอ และการตรวจน้ำไม่สม่ำเสมอ จากการสอบถามพบว่าเกษตรกรบางรายไม่มีบ่อนักน้ำดี สำหรับส่งไปยังบ่อที่จะเลี้ยงกุ้งใหม่ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลูกกุ้งติดโรคได้ง่าย และที่สำคัญเกษตรกรขาดความรู้ทางด้านโรคกุ้ง และไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่ากุ้งป่วยเนื่องมาจากสาเหตุใด นอกจากนั้น เกษตรกรก็ไม่ทราบวิธีป้องกันโรคที่ถูกต้องตามหลักวิชาการส่วนมากจะใช้วิธีลอกเลียนแบบกัน

ความคิดเห็นของเกษตรกรกับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา

จากการสอบถามเกษตรกรและการสังเกตในพื้นที่ที่ศึกษา พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามากมายหลายอย่างทั้งความคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงในปัจจุบันและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มในต่อไป ซึ่งเกษตรกรมีความคิดเห็นว่า ผลเสียหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนานั้นจะมีผลกระทบถึงปริมาณผลผลิตที่จะผลิตได้ และราคาของกุ้งที่จะขายได้ในการเลี้ยงครั้งต่อไปด้วย ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนานี้เป็นรูปแบบการเลี้ยงที่ใช้ต้นทุนในการผลิตสูงมาก เนื่องจากการเลี้ยงแบบนี้เป็นการเลี้ยงที่ต้องปล่อยกุ้งหนาแน่นกว่ารูปแบบอื่น เป็นผลให้ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงมากขึ้น ค่าลิกทรอมีมากขึ้น รวมทั้งต้องใช้เวลาในการดูแลเอาใจใส่กุ้งมากเป็นพิเศษ เนื่องจากการใช้สารเคมี ยารักษาโรค ป้องกันโรคต่างๆ มากทำให้ต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งมากทั้งในเรื่อง คุณภาพของน้ำ ดิน เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านอกจากจะต้องลงทุนในเรื่องของเงินแล้ว เกษตรกรยังต้องลงทุนในเรื่องของเวลาและแรงใจในการเลี้ยงกุ้งอีกด้วย

2. เกษตรกรให้ความเห็นว่าการเลี้ยงแบบนี้ถึงแม้ว่าจะต้องเสียต้นทุนในการผลิตสูง แต่ผลผลิตที่ได้ต่อไร่ก็สูงมากขึ้นเช่นกัน ถ้าในกรณีที่กุ้งไม่ประสบกับปัญหาโรคระบาด การเลี้ยงรูปแบบนี้จะให้ผลผลิตสูง ทั้งนี้เพราะมีการปล่อยกุ้งหนาแน่นมากขึ้น การติดของกุ้งก็จะอยู่ในอัตราที่สูง เนื่องจากการเลี้ยงแบบนี้นอกจากจะให้อาหารหลักแก่กุ้งแล้ว ยังมีการให้อาหารเสริมแก่กุ้งด้วย ทำให้กุ้งมีคุณภาพได้มาตรฐานมากขึ้น กุ้งมีขนาดโต มีน้ำหนักมาก สีสวย หัวไม่ขาด หางไม่ขาด ทำให้ขายได้ในราคาดี ทำกำไรให้กับเกษตรกรอย่างมากทีเดียว เพราะนอกจากจะควบคุมในเรื่องของการให้อาหารแล้ว ยังมีการป้องกันรักษาโรครันอย่างดีด้วย มีการตรวจรักษากุ้งทุกๆ เดือน ดูว่ากุ้งเป็นโรคอะไรหรือไม่ โดยเกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือจากนักวิชาการของกรมประมง และก็ได้บริการพิเศษจากบริษัทที่ขายยา ขายปูน มาให้บริการตรวจสอบสุขภาพของกุ้งทุกๆ เดือน ทำให้เกษตรกรสามารถทราบปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ทันเวลาที่

3. นอกจากนั้นเกษตรกรยังให้ความคิดเห็นอีกว่าในปี พ.ศ. 2539 นี้แนวโน้มของราคากุ้งที่จะขายได้จากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนานี้จะมีราคาสูงมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากกุ้งป่วยเป็นโรคตัวแดงจุดขาวกันมาก ซึ่งโรคดังกล่าวทางนักวิชาการหลายๆ ฝ่ายเองก็ยังหาสาเหตุรวมทั้งวิธีการรักษาให้กุ้งหายจากโรคไม่ได้ ทำให้ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรสามารถจับจำหน่ายได้มีน้อยลงไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้นเกษตรกรมีความคิดเห็นที่ว่าถ้าเกษตรกรรายใดสามารถที่จะเลี้ยงกุ้งให้รอดจากการเป็นโรคได้ ก็สามารถที่จะขายกุ้งในราคาที่สูงมาก ในปี พ.ศ. 2539 นี้

4. ความคิดเห็นที่เกษตรกรทุกรายกล่าวเหมือนกัน ก็คือในเรื่องของการเกิดมลภาวะในแหล่งน้ำธรรมชาติ จากการใช้สารเคมีที่มากเกินไป รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่กำลังเสื่อมโทรมลง ซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนานี้ เพราะผลเสียที่เกิดขึ้นดังกล่าวส่งผลอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะผลิตได้ในครั้งต่อๆ ไปลดน้อยลงถึงแม้ว่าราคาในตลาดจะสูงก็ตามแต่ถ้าจับกุ้งได้น้อยลง ก็จะทำให้ได้รับกำไรที่ต่ำจนอาจถึงขั้นขาดทุนเลยก็ได้ ดังนั้นเกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวมีความคิดเห็นว่าควรจะช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำตามธรรมชาติโดยไม่ปล่อยน้ำเสียลงในคลองหรือก่อนที่จะปล่อยน้ำหลังจากที่จับกุ้งแล้ว เกษตรกรควรจะไม่ล่าช้า เชื้อก่อนแล้วจึงปล่อยน้ำออกไป ซึ่งจะทำให้สิ่งแวดล้อมในคลองไม่เสื่อมโทรม และไม่เป็นการแพร่เชื้อโรคให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ด้วย

ระบบธุรกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำตามลปากน้ำประแสร์

ประเทศไทยได้เริ่มมีการเลี้ยงกุ้งมาประมาณ 50 ปีที่แล้ว โดยเริ่มเลี้ยงระบบเลียนแบบธรรมชาติ ส่วนบริเวณที่เลี้ยงกุ้งทะเลอย่างแพร่หลาย ได้แก่ บริเวณชายฝั่งกันอ่าวไทย และบริเวณภาคตะวันออก แต่จังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด ต่อมากรมประมงได้ประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย กรมประมงจึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรนำพันธุ์กุ้งจากโรงเพาะฟักไปปล่อยเลี้ยงเสริมในนาุ้งธรรมชาติ และมีการให้อาหารปลาสด หรือรำข้าว รวมทั้งอาหารสำเร็จรูปเสริม เพื่อให้กุ้งเจริญเติบโตเร็วขึ้น และยังมีการดันน้ำออกเพื่อให้มีการถ่ายเท วิธีการเลี้ยงแบบนี้ เรียกว่า การเลี้ยงกุ้งทะเลแบบกึ่งพัฒนา

สำหรับการเลี้ยงกุ้งทะเล หรือกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาได้เริ่มต้นเมื่อประมาณ 10-15 ปีที่แล้วมา โดยนำเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา จากประเทศไต้หวันมาประยุกต์ใช้ เนื่องจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาให้ผลตอบแทนต่อหน่วยการลงทุนสูง จึงทำให้เกษตรกรและเอกชนเริ่มสนใจเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงกุ้งทะเลระบบเลียนแบบธรรมชาติ และระบบกึ่งพัฒนามาเป็นการเลี้ยงแบบพัฒนามากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ขยายพื้นที่เลี้ยงออกไปตามบริเวณชายฝั่งทะเลทั่วประเทศ

จากสถิติผลผลิตกุ้งกุลาดำจำแนกตามประเภทการเลี้ยง ราชจังหวัดในปี พ.ศ. 2536 (ตารางที่ 6) จะเห็นได้ว่าร้อยละ 98.72 ของผลผลิตกุ้งกุลาดำ ได้มาจากการเพาะเลี้ยงแบบพัฒนา โดยจะมีผลผลิตประมาณ 155,150.576 ตัน มีเพียงไม่ถึงร้อยละ 2 ที่ได้จากการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ผลผลิตกึ่งกลางค่าจากการเพาะเลี้ยงจำแนกตามประเภทการเลี้ยง ราชจังหวัด
ปี พ.ศ. 2536

(หน่วย : ตัน)

จังหวัด	ประเภทการเลี้ยง			รวมกึ่ง
	แบบธรรมชาติ	แบบกึ่งพัฒนา	แบบพัฒนา	
ตราด	0.000	0.000	10,653.450	10,653.450
จันทบุรี	0.000	0.000	55,451.670	55,451.670
ระยอง	0.000	0.000	12,191.640	12,191.640
ชลบุรี	5.210	0.000	1,059.130	1,064.340
ฉะเชิงเทรา	0.000	0.000	14,553.740	14,553.740
ปราจีนบุรี	0.000	0.000	1,567.820	1,567.820
สมุทรปราการ	0.000	32.990	223.000	255.990
สมุทรสาคร	3.650	80.560	1,067.860	1,152.070
กรุงเทพมหานคร	0.000	239.180	15.960	255.140
เพชรบุรี	0.000	277.840	1,628.930	1,906.770
ประจวบคีรีขันธ์	0.000	0.000	2,680.000	2,680.000
ชุมพร	0.000	0.000	4,973.186	4,973.186
นครศรีธรรมราช	0.000	1,378.000	28,419.410	29,797.410
สงขลา	0.000	0.000	17,345.180	17,345.180
ภูเก็ต	0.000	0.000	3,319.600	3,319.600
รวม	8.860	2,008.57	155,150.576	157,168.006

ที่มา : (กรมประมง , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เผาเล็ียงแบบธรรมชาติ และแบบกึ่งพัฒนา ประมาณ 8.860 ตัน และ 2,008.57 ตัน ตามลำดับ ทำให้ทราบว่าในปัจจุบันการเผาเล็ียงกุงกุลาดำเพื่อการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศรวมทั้งการบริโภคภายในประเทศ ส่วนแต่ได้มาจากการเผาเล็ียงระบบพัฒนาถึงร้อยละ 98.72 ด้วยเหตุที่การเล็ียงระบบพัฒนานี้ให้ผลผลิตในปริมาณที่มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับทั้งการเผาเล็ียงแบบธรรมชาติ และแบบกึ่งพัฒนา ส่งผลให้การเล็ียงโดยใช้ระบบพัฒนาเป็นที่นิยมของเกษตรกรทั่วทุกภาคในประเทศไทย

สำหรับเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ พบว่าได้เริ่มนำวิธีการเล็ียงกุงแบบพัฒนามาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เนื่องจากเห็นว่าการเล็ียงแบบพัฒนานี้ ทำให้ได้ปริมาณผลผลิตที่แน่นอน และมากกว่าการเล็ียงแบบอื่น นอกจากนั้นเกษตรกรยังสามารถทำกำไรจากการเล็ียงด้วยระบบนี้กันอย่างมาก เกษตรกรกล่าวว่าการเล็ียงระบบพัฒนามีผลกระทบต่อปริมาณผลผลิต รวมทั้งราคา กุงที่เกษตรกรจะขายได้ในแต่ละครั้งด้วย เนื่องจากการเล็ียงระบบพัฒนามีมาตรฐานในเรื่องของการเล็ียง มีการควบคุมคุณภาพของผลผลิตอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรได้รับในการเล็ียงแต่ละครั้งจะมากกว่าวิธีเล็ียงแบบอื่น ในด้านราคาของกุงกุลาดำนั้น จะถูกกำหนดด้วยสภาพความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะผู้ซื้อรายใหญ่ เช่น ญี่ปุ่น อเมริกา เป็นต้น ซึ่งมีความหมายว่า ถ้าในช่วงที่ตลาดโลก มีความต้องการมากราคาของกุงในช่วงนั้นก็สูงตาม

จะเห็นได้ว่า ธุรกิจการเผาเล็ียงกุงกุลาดำแบบพัฒนานั้น มีผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตกุงที่จะได้รับโดยตรง กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรนำวิธีการเผาเล็ียงระบบพัฒนาไปใช้นั้น ทำให้ปริมาณผลผลิตกุงที่ได้ สำหรับการเล็ียงในแต่ละครั้งจะมากกว่าการเล็ียงด้วยระบบอื่นถึงร้อยละ 97 ซึ่งเป็นเหตุให้เกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ เริ่มต้นเล็ียงกุงกุลาดำโดยใช้ระบบพัฒนาแทนการเล็ียงแบบธรรมชาติและกึ่งพัฒนา นอกจากนั้นก็ส่งผลไปถึงราคาของกุงที่เกษตรกรขายได้ด้วย ทั้งนี้ในปัจจุบันกุงชนิดนี้เล็ียงมากขึ้น เนื่องจากประสบกับปัญหาเรื่องของโรคระบาดทั้งในประเทศเอง และต่างประเทศ ทำให้ความต้องการกุงมีสูงกว่าปริมาณที่สามารถผลิตได้จึงทำให้ราคาของกุงกุลาดำในปัจจุบันสูงขึ้นกว่าในอดีตอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษา

จากการที่เกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ ได้นำวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามาใช้ตั้งแต่เริ่มแรกนั้น เนื่องจากเห็นว่าการเลี้ยงระบบพัฒนานี้ให้ผลผลิตกุ้งที่แน่นอนกว่าการเลี้ยงแบบธรรมชาติ เมื่อผลผลิตที่ได้มีมากก็ทำให้เกษตรกรสามารถทำกำไรจากการเลี้ยงได้มาก ซึ่งก็จะเป็นผลมาจากที่เกษตรกรได้นำระบบการเลี้ยงแบบพัฒนามาใช้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ระบบการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนานี้ มีผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะผลิตได้ เนื่องจากระบบพัฒนาดังกล่าวมีการควบคุมปัจจัยหลายๆ อย่าง อาทิ ในเรื่องของพันธุ์ลูกกุ้ง อาหารกุ้ง รวมทั้งการจัดการด้านต่างๆ ทำให้ผลผลิตกุ้งที่ได้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดี เป็นที่ต้องการของตลาด รวมทั้งอัตราการอยู่รอดของกุ้งที่เลี้ยงสูงกว่าการเลี้ยงด้วยระบบเลียนแบบธรรมชาติอีกด้วย

นอกจากจะส่งผลโดยตรงในเรื่องของปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งแล้ว ยังส่งผลในทางอ้อมด้วย คือ การเลี้ยงระบบพัฒนานี้มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาร่วมมาก รวมทั้งมีการใช้สารเคมีต่างๆ มากมายหลายชนิดในการฆ่าเชื้อโรค ซึ่งทำให้เกิดมลภาวะในแหล่งน้ำธรรมชาติมากกว่าการเลี้ยงแบบธรรมชาติ ดังนั้นเมื่อเกิดมลภาวะแล้วก็จะส่งผลให้การเลี้ยงกุ้งในครั้งต่อไป ของเกษตรกรเกิดปัญหาขึ้นทั้งในเรื่องของน้ำเสีย และโรคระบาดต่างๆ ที่ติดมากับแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรมากกว่าในอดีต

ผลกระทบต่อธุรกิจด้านปริมาณผลผลิต

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยองกล่าวว่า การที่นำวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาไปใช้นั้น มีผลโดยตรงต่อปริมาณผลผลิตกุ้งที่เกษตรกรจะเลี้ยงได้ในแต่ละครั้ง เนื่องจากวิธีการเลี้ยงแบบพัฒนาดังกล่าวนี้นั้นสามารถที่จะประมาณได้ว่าผลผลิตที่จะได้จาก การเลี้ยงในแต่ละครั้งนั้นเป็นจำนวนมากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตามการเลี้ยงแบบพัฒนานี้ก็ยังไม่สามารถรับรองได้แน่นอนเลยว่าผลผลิตจะออกมาเป็นจำนวนเท่าไร คือ ไม่สามารถบอกเป็นตัวเลขได้แน่นอน เพียงแต่สามารถประมาณได้ว่าอัตราการอยู่รอดของกุ้งมีสูงถึงร้อยละ 90 เมื่อเทียบกับการเลี้ยงด้วยระบบอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ปริมาณผลผลิตที่จะได้รับในแต่ละครั้ง ถ้าเปรียบเทียบกับ การเลี้ยงแบบธรรมชาติหรือการเลี้ยงแบบดั้งเดิมแล้ว การเลี้ยงแบบพัฒนานี้เกษตรกรจะได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพหรือมาตรฐานที่แน่นอนกว่า นอกจากนั้นยังได้ผลผลิตที่ใกล้เคียงกับจำนวนลูกกึ่งที่ได้ปล่อยลงไปก่อนเลี้ยง เนื่องจากอัตราการรอดของกึ่งจากการเลี้ยงด้วยระบบพัฒนานี้มีสูงถึงร้อยละ 90 ถ้าในกรณีที่ไม่มีเกิดโรคระบาดอย่างรุนแรงในท้องที่นั้นๆ และที่เกษตรกรสามารถประมาณผลผลิตกึ่งที่จะได้รับจากการเลี้ยงในแต่ละครั้งได้นั้น เนื่องจากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสามารถทราบปริมาณที่แน่นอนว่าได้ปล่อยลูกกึ่งไปเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งต่างจากการเลี้ยงแบบธรรมชาติที่ผู้เพาะเลี้ยงไม่สามารถทราบได้เลยว่าจำนวนลูกกึ่ง ที่เริ่มปล่อยก่อนทำการเลี้ยงนั้นมีปริมาณเท่าไร

ในปัจจุบันการเลี้ยงกึ่งแบบพัฒนาเป็นที่นิยมของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงทุกภาคไม่ว่าจะเป็นทางภาคใต้ หรือ ภาคตะวันออก การเลี้ยงโดยวิธีนี้เป็นรูปแบบการเลี้ยงที่คุ้มกับค่าใช้จ่ายมากเพราะราคาของกึ่งชนิดนี้สูง ถ้าเกษตรกรสามารถที่จะเลี้ยงกึ่งได้โดยไม่เกิดปัญหาเรื่องโรคต่างๆ และสามารถเลี้ยงกึ่งจนรอดได้ตามเวลาที่กำหนด จากการสอบถามเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ พบว่าการเลี้ยงกึ่งระบบพัฒนานี้สามารถที่จะทำกำไรจากการเลี้ยงแต่ละครั้งประมาณ 200,000-300,000 บาทต่อครั้ง นอกจากนั้นเกษตรกรยังกล่าวอีกว่าปัจจุบันปริมาณผลผลิตที่จะได้จากการเลี้ยงวิธีนี้ยังขึ้นอยู่กับพันธุ์ลูกกึ่งที่ได้มาจากโรงเพาะฟัก ถ้าพันธุ์ลูกกึ่งที่ซื้อมามีอัตราการติด หรือ การอยู่รอดของลูกกึ่งสูง เกษตรกรก็จะได้ผลผลิตจากการเลี้ยงในครั้งนั้นมาก แต่ถ้าในช่วงเวลาเลี้ยงดังกล่าวก็มีเปอร์เซ็นต์การอยู่รอดสูงมาก แต่ราคาของกึ่งในช่วงนั้นต่ำก็จะไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป จะทำให้เกษตรกรได้กำไรจากการเลี้ยงน้อยกว่าทุกครั้ง การปล่อยลูกกึ่งลงเลี้ยงในบ่อแต่ละครั้งจะไม่เท่ากัน ดังนั้นอัตราการติด หรืออัตราการอยู่รอดของลูกกึ่งก็จะไม่เท่ากัน เกษตรกรกล่าวว่าบางครั้งก็สามารถทำกำไรได้มาก บางครั้งก็ทำกำไรได้น้อย บางครั้งขาดทุน หรือ เสมอตัวก็มี

จากประสบการณ์ที่เกษตรกรได้เลี้ยงกึ่งพบว่า ในสมัยแรกๆในท้องที่นี้ เริ่มมีผู้ลงทุนทางไร่ 탕ปลา เพื่อทำบ่อกึ่งนั้น สามารถที่จะเลี้ยงกึ่งได้ในปริมาณที่มากพอสมควร เนื่องจากปัญหาในเรื่องของโรคยังไม่ค่อยมีมาก ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม มลภาวะในแหล่งน้ำยังไม่มากเท่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามเกษตรกรกล่าวว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2532 ปริมาณผลผลิตในช่วงดังกล่าว เกษตรกรสามารถผลิตได้มาก จนห้องเย็นรับซื้อได้ไม่หมด ส่งผลให้ราคาของกุ้งในช่วงเวลานั้นตกต่ำอย่างมาก จะเห็นได้ว่าผลกระทบโดยรวมนั้น ปริมาณผลผลิตของกุ้งในท้องตลาดจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้ราคาของกุ้งเปลี่ยนแปลงไป คือ ถ้าเกษตรกรทุกรายสามารถที่จะผลิตกุ้งออกสู่ตลาดได้เป็นจำนวนมาก กุ้งมีมากจนล้นตลาดก็จะทำให้ราคาของกุ้งตกต่ำลง แต่ถ้าปริมาณผลผลิตกุ้งที่เกษตรกรทุกรายสามารถผลิตออกสู่ตลาดมีน้อย ไม่เพียงพอับความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ก็จะทำให้แนวโน้มราคาของกุ้งสูงมากขึ้นด้วย

ผลการสอบถามพบว่า ผลกระทบจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาที่มีต่อธุรกิจในแง่ของปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับในแต่ละครั้งที่ผ่านมานั้น โดยเฉลี่ยแล้วปริมาณผลผลิตจะเพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปี โดยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10-15 ผลผลิตที่ได้มีมาตรฐานมากขึ้น เช่น ในเรื่องความเข้มของสีกุ้ง ขนาดของกุ้ง ความสมบูรณ์ของกุ้ง เป็นต้น แต่ก็จะมีบางปีที่ปริมาณผลผลิตลดต่ำลงกว่าที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ โดยอาจจะประสบปัญหาเกี่ยวกับพันธุ์ลูกกุ้งที่ติดโรคมารทำให้อัตราการรอดของลูกกุ้งต่ำ หรืออาจประสบกับปัญหาเรื่องโรคระหว่างการเลี้ยงกุ้งด้วย โดยตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2538 ประมาณเดือนพฤศจิกายน จนถึงปัจจุบันนี้ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งในท้องที่ดังกล่าวกำลังประสบกับปัญหาเรื่องกุ้งตาย เนื่องจากโรคตัวแดงจุดขาวกันมาก ทำให้เกษตรกรต้องแก้ปัญหาโดยการจับกุ้งขายก่อนจะถึงกำหนด และจากสถานการณ์ที่กุ้งตายยังเป็นปัญหาต่อผู้เลี้ยงกุ้งอยู่ ทำให้ผู้เลี้ยงกุ้งที่ยังไม่ได้ปล่อยลูกกุ้ง ต้องชะลอการปล่อยกุ้งชุดใหม่ ดังนั้นการที่ลูกกุ้งอายุ 1-3 เดือน ต้องตายก่อนครบกำหนดจับและไม่มีการปล่อยกุ้งชุดใหม่จะส่งผลกระทบต่อปริมาณกุ้งที่จะผลิตได้ต้องลดปริมาณลงอย่างแน่นอน

ผลกระทบต่อธุรกิจด้านราคา

เกษตรกรกล่าวว่า การเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนานั้นนอกจากจะมีผลกระทบโดยตรงในเรื่องของปริมาณผลผลิตแล้ว ยังมีผลโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องของราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้อีกด้วย กล่าวคือ การเลี้ยงกุ้งด้วยระบบพัฒนานี้มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยมาก มีการควบคุมในเรื่องของปัจจัยต่างๆ เช่น การควบคุมในเรื่องของอาหาร มีการใช้ทั้งอาหารสำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอาหารเสริม ซึ่งอาหารเสริมนี้จะช่วยให้กุ้งมีสีสวยขึ้น โดยส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะชอบและให้ราคา กุ้งสูง นอกจากควบคุมในเรื่องของอาหารแล้ว ยังมีการควบคุมในเรื่องการจัดการด้านต่างๆ ด้วย ทำให้ผลผลิตกุ้งที่เกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวผลิตได้ มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดีขึ้น เช่น กุ้งมี ขนาดสม่ำเสมอ ตัวโต สีสวย และมีความสมบูรณ์ครบทุกอย่าง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีผลโดยตรง ทำให้ราคาของกุ้งที่เกษตรกรขายได้ในแต่ละครั้งมีแนวโน้มสูงขึ้น

จากการศึกษาพบว่า ราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้ในแต่ละครั้งจะเพิ่มสูงขึ้น หรือลดต่ำลง มีผลมาจากคุณภาพของกุ้งที่เกษตรกรผลิตได้ คือ ถ้ากุ้งที่เกษตรกรนำออกขายมีคุณภาพและ มาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาที่เกษตรกรขายได้ก็จะอยู่ในเกณฑ์ที่สูง แต่ถ้าเกษตรกร ผลิตกุ้งได้ไม่ดี คุณภาพไม่สมบูรณ์ พ่อค้าก็จะให้ราคาต่ำลง จากการสอบถามเกษตรกรกล่าวว่า นอกจากคุณภาพของกุ้งจะเป็นตัวกำหนดในเรื่องของราคาที่เกษตรกรจะขายได้แล้ว ปัจจัยที่สำคัญ อีกอย่างหนึ่งที่พบในปัจจุบันก็คือ เรื่องของมลภาวะในแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ซึ่งจะมีผลทำให้ ราคาของกุ้งที่จะขายเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การเลี้ยงกุ้งด้วยระบบพัฒนา มีการใช้สารเคมี ต่างๆ มากมาย นอกจากนั้นการเลี้ยงด้วยระบบดังกล่าว ก็มีการปล่อยกุ้งในอัตราที่หนาแน่น การ ให้อาหารแก่กุ้งก็จะมีมาก ทำให้เศษอาหาร และสารเคมีตกค้างในบ่อเลี้ยงเป็นจำนวนมาก ส่งผล ให้เกิดมลภาวะในแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้ โอกาสที่กุ้งจะติดโรค หรือ ป่วยตาย จะมีความ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถผลิตกุ้งออกสู่ตลาดได้เพียงพอับความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ก็จะน้อย ส่งผลต่อไปถึงราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้กลับมี แนวโน้มสูงขึ้น

ในเรื่องของการกำหนดราคากุ้งที่เกษตรกรจะขายได้ในแต่ละครั้งนั้น เกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งจะไม่ได้เป็นผู้ที่ตั้งราคาหรือกำหนดราคากุ้งที่จะขายขึ้นมาเอง แต่ราคาของกุ้งที่ ขายจะเป็นไปตามสถานการณ์ของตลาด ที่เห็นได้ชัดก็คือ ถ้าปริมาณผลผลิตในท้องตลาดมีมาก ก็จะ ส่งผลให้ราคาของกุ้งตกต่ำลง เนื่องจากมีการเสนอขายมากกว่าผู้ที่ซื้อ หรือถ้าปริมาณผลผลิตใน ตลาดน้อย กุ้งเป็นโรคมาก็จะทำให้ราคาของกุ้งสูงขึ้น เนื่องจากความต้องการกุ้งมีมาก แต่ ปริมาณผลผลิตมีน้อย ราคาจึงสูง นอกจากนั้นความต้องการของตลาดโลกก็ยัง เป็นปัจจัยที่ทำให้ ราคาของกุ้งสูงหรือต่ำ คือ ถ้าภาวะตลาดโลกมีความต้องการสูง ราคาของกุ้งก็จะสูงตามไปด้วย

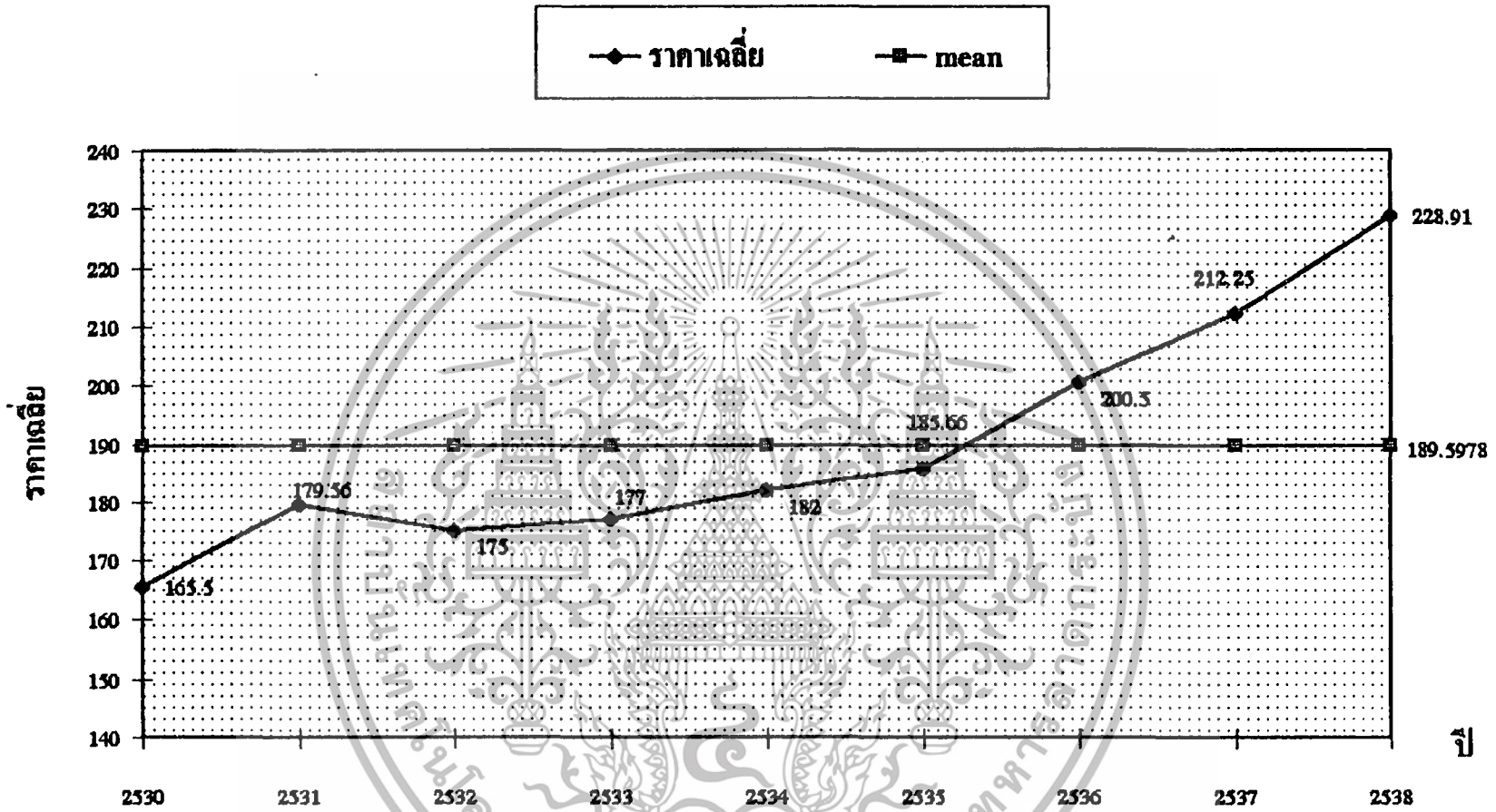
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในบางครั้งราคาของกุ้งก็ยิ่งขึ้นอยู่กับฤดูกาลที่เกษตรกรนำกุ้งออกขายสู่ตลาด โดยเฉพาะในช่วงหน้าเทศกาล ไม่ว่าจะเป็นช่วงปีใหม่ ตรุษจีน ซึ่งช่วงเวลาเหล่านี้ผลผลิตกุ้งที่เกษตรกรนำออกมาขายในตลาดมีมาก เป็นผลมาจากความต้องการในการบริโภคสูง จึงส่งผลต่อเนื้อทำให้ราคาของกุ้งในช่วงเวลาดังกล่าวตกต่ำลงก็ได้

นอกจากนั้นเกษตรกรกล่าวว่า ขนาดของกุ้งที่ทำการขายในแต่ละครั้งจะมีความแตกต่างกัน แต่โดยมาตรฐานแล้วเกษตรกรจะจับขายขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม หรือ 40 ตัวต่อกิโลกรัม เป็นส่วนมาก เมื่อขนาดของกุ้งแตกต่างกันย่อมมีผลทำให้ราคาของกุ้งที่เกษตรกรขายได้แต่ละครั้งมีความแตกต่างกันด้วย คือ ถ้าขนาดของกุ้งที่จับขายมีขนาดใหญ่ประมาณ 27-28 ตัวต่อกิโลกรัม ก็จะขายได้ในระดับราคาที่สูงมาก ประมาณ 285-295 บาทต่อกิโลกรัม แต่ถ้าขนาดกุ้งที่จับขายมีขนาดเล็กประมาณ 50-55 ตัวต่อกิโลกรัม ก็จะได้ราคาต่ำกว่าประมาณ 180-185 บาทต่อกิโลกรัม ในปัจจุบันระดับราคาของกุ้งได้ขยับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในทกขนาด เนื่องจากปริมาณกุ้งที่ออกสู่ตลาดแต่ละวันมีน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ซื้อ ทำให้การแข่งขันทางด้านราคา

เกษตรกรกล่าวว่าระดับราคาที่ยังขายได้ในแต่ละปีที่ผ่านมา ไม่น่าร้อนแรงและไม่เท่ากันทุกปี แต่พอจะสรุปได้ว่าแนวโน้มของราคาสกุลส่วนใหญ่จะสูงขึ้น จะมีเพียงบางช่วงเท่านั้นที่ราคาตกต่ำลง ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาหลายๆ อย่าง โดยพอจะสรุประดับราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวขายได้ในแต่ละปีที่ผ่านมาดังภาพที่ 4 เนื่องจากระดับราคาในท้องตลาดจะเป็นระดับราคาเดียวกันซึ่งราคาที่เกษตรกรขายให้กับผู้ซื้ออาจแตกต่างกันบ้างแต่ก็ไม่เกิน 5-10 บาทต่อกิโลกรัม โดยข้อมูลที่แสดงตามภาพที่ 4 เป็นข้อมูลที่ได้มาจากบริษัทห้องเย็นแกลงในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งเป็นห้องเย็นรายใหญ่ที่รับซื้อกุ้งจากเกษตรกรในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์ และระดับราคาที่ยังแสดงแต่ละปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2538 ก็เป็นระดับราคาเฉลี่ยที่ทำให้พอจะเห็นได้ว่าแนวโน้มของราคาของกุ้งที่เกษตรกรในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์เคยขายได้เป็นอย่างไร โดยช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่ยังคงเริ่มเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาในท้องที่นี้

จากกราฟจะแสดงเฉพาะระดับราคาเฉลี่ยของกุ้งขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นขนาดมาตรฐานที่เกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะจับขายในท้องตลาด จากกราฟจะเห็นได้ว่าในช่วงปีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 ราคาเฉลี่ยของกึ่งกิโลกรัมขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2538
ที่มา : (บริษัทห้องเย็นแกลง , 2538)

พ.ศ. 2530-2533 นั้นราคาของกุ้งที่เกษตรกรขายได้มีราคาไม่สูงมากนักเช่นในปี พ.ศ. 2530 กุ้งมีราคาเฉลี่ยเพียงแค่ 165.5 บาทต่อกิโลกรัม ปี พ.ศ. 2531 ราคาสูงขึ้นเป็น 179.56 บาทต่อกิโลกรัม กล่าวคือราคาสูงขึ้นประมาณร้อยละ 8.5 ส่วนปี พ.ศ. 2532 ราคาลดต่ำลงเป็น 175 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงประมาณร้อยละ 2.54 และในปี พ.ศ. 2533 ราคากลับสูงขึ้นเป็น 177 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.14 จะเห็นได้ว่าราคาเฉลี่ยของกุ้งที่เกษตรกรขายได้ไม่สูงมากนัก ทั้งนี้เนื่องมาจากปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรสามารถผลิตได้มีมากเกินกว่าที่บริษัทห้องเย็นหรือตลาดจะรองรับได้หมด และยังมีเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือปัญหาเรื่องโรคต่างๆ หรือมลภาวะในแหล่งน้ำตามธรรมชาติยังไม่ค่อยมี เพราะเกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวเพิ่งจะเริ่มจะเลี้ยงกุ้งกันได้ไม่นานปัญหาเรื่องน้ำเสีย หรือ มลภาวะต่างๆ ยังมีค่อนข้างน้อย ทำให้ราคาของกุ้งในช่วงเวลาดังกล่าวค่อนข้างต่ำ

สำหรับในปี พ.ศ. 2534-2538 มีปัญหาเรื่องของโรคระบาดเกิดขึ้นบ่อยครั้ง จนทำให้เกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวประสบกับปัญหาเรื่องกุ้งตาย และต้องปล่อยกุ้งก่อนที่จะครบกำหนดกันมาก ซึ่งถ้าเกษตรกรรายใดสามารถเลี้ยงกุ้งให้อยู่รอดจนครบกำหนดจับและกุ้งไม่เป็นโรคติดต่อก็จะสามารถขายกุ้งได้ในราคาที่สูง เนื่องจากความต้องการของตลาดในช่วงเวลาดังกล่าวมีสูงมาก ดังเช่นในปี พ.ศ. 2534 ราคาเฉลี่ยของกุ้งเริ่มสูงขึ้นเป็น 182 บาทต่อกิโลกรัม และปี พ.ศ. 2535 ราคาเฉลี่ยของกุ้งสูงขึ้นอีกเป็น 185.66 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนในปี พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2538 ราคาเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 200.5 บาทต่อกิโลกรัม , 212.25 บาทต่อกิโลกรัม และ 228.91 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าราคากุ้งในปีปัจจุบันสูงขึ้นกว่าในอดีตอย่างมาก กล่าวคือในปี พ.ศ. 2530 กุ้งราคา 165.5 บาทต่อกิโลกรัม ปี พ.ศ. 2538 กุ้งราคา 228.91 บาทต่อกิโลกรัม สูงขึ้นประมาณร้อยละ 38.31 ซึ่งสาเหตุหนึ่งก็สืบเนื่องมาจากการพัฒนาในเรื่องของการเลี้ยงกุ้งในปีปัจจุบันนั่นเอง

จากการศึกษาข้างต้น พอจะกล่าวได้ว่า การเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนานี้มีผลทำให้ราคาของกุ้งเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การเลี้ยงด้วยระบบดังกล่าวทำให้กุ้งมีคุณภาพดี อัตราการอยู่รอดของลูกกุ้งสูง ทำให้ได้กุ้งในปริมาณมาก สำหรับการเลี้ยงในแต่ละครั้ง ส่งผลให้เกษตรกรขายกุ้งได้ในราคาดี และได้รับกำไรที่สูงมาก แต่การเลี้ยงด้วยระบบดังกล่าวก็ทำให้มีมลภาวะใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งน้ำตามธรรมชาติเสื่อมโทรม มีผลให้การเลี้ยงของเกษตรกรต้องประสบกับปัญหาเรื่องกุ้งตายก่อนครบกำหนดที่จะจับขาย ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรในท้องที่ตำบลปากน้ำประแสร์ กำลังประสบกับปัญหาดังกล่าวรวมทั้งเกษตรกรในท้องที่ใกล้เคียงด้วย ทำให้ปริมาณผลผลิตในท้องตลาดมีน้อยลงในปัจจุบัน ดังนั้นราคาของกุ้งจึงถีบตัวสูงขึ้น ถ้าเกษตรกรรายใดผลิตกุ้งออกสู่ตลาดได้มากในช่วงนี้ โดยไม่ประสบกับปัญหาเรื่องกุ้งตายก่อนครบกำหนด กุ้งมีคุณภาพดีครบทุกอย่าง เกษตรกรก็สามารถที่จะขายกุ้งได้ราคาที่สูง และมีกำไรจากการเลี้ยงในครั้งดังกล่าวด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเรื่องผลกระทบต่อธุรกิจจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา ในตำบลปากน้ำ ประแสร์ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง พบว่ามีเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจำนวนทั้งสิ้น 12 รายด้วยกัน และได้นำวิธีการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามาใช้ทั้งหมด เกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวเริ่มเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จำนวน 2 ราย และเริ่มเลี้ยงกันมากในปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา นอกจากเกษตรกรจะประกอบอาชีพทำฟาร์มกุ้งกุลาดำแล้ว ยังมีอาชีพอื่นๆ ด้วย เช่น การทำสวนยาง สวนผลไม้ และการค้าขายเล็กๆ น้อยๆ เกษตรกรในท้องที่ดังกล่าวจะทำการเลี้ยงกุ้งปีละ 2 ครั้ง และไม่ได้เพาะปลูกกุ้งเอง แต่จะซื้อลูกกุ้งจากแหล่งเพาะฟักมาเลี้ยง ขนาดลูกกุ้งที่นิยมซื้อมาเลี้ยงคือ ขนาด P13-P15 เกษตรกรจะทำการจับกุ้งขายขนาดมาตรฐานที่เหมือนกัน คือ ขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม หรือ 40 ตัวต่อกิโลกรัม เป็นส่วนใหญ่

ในด้านการตลาดนั้นเกษตรกรมีวิธีการจัดจำหน่ายกุ้งแบบเดียวกัน คือ มีทั้งการขาย กุ้งโดยวิธีการประมูลราคากันระหว่างผู้ซื้อ และวิธีการขายให้แก่ผู้ที่ซื้อเป็นประจำจนมีความเชื่อถือกัน โดยส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะมีอยู่ด้วยกัน 3 แบบคือ บริษัทห้องเย็น พ่อค้าคนกลาง และผู้ค้าปลีกท้องถิ่น สำหรับกุ้งที่มีความสมบูรณ์และขนาดรูปร่างสวยงาม เกษตรกรก็จะทำการขายให้กับผู้ซื้อรายใหญ่ เช่น บริษัทห้องเย็น พ่อค้าคนกลาง และสำหรับกุ้งที่ไม่สมบูรณ์ เช่น กุ้งหัวขาด หางขาด หรือสีไม่สวย ก็จะขายให้กับผู้ค้าปลีกประจำท้องถิ่น เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า วิธีการเลี้ยงแบบพัฒนามีผลกระทบโดยตรง ต่อธุรกิจการเลี้ยง กุ้งกุลาดำของเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อย่างมาก ทั้งในเรื่องของปริมาณผลผลิต และราคา ของกุ้งที่เกษตรกรจะขายได้ในแต่ละครั้ง กล่าวคือ การเลี้ยงด้วยระบบดังกล่าวทำให้อัตราการ อสุรอดของกุ้งสูงถึงร้อยละ 90 ปริมาณผลผลิตที่ได้มีมากขึ้นประมาณร้อยละ 10-15 นอกจากนั้น ผลผลิตที่ได้ก็มีมาตรฐานมากขึ้น ส่วนในเรื่องของราคากุ้งที่เกษตรกรจะขายได้นั้น ก็มีผลมาจากการเลี้ยงด้วยระบบนี้เช่นกัน เนื่องจากกุ้งมีคุณภาพมากขึ้น มาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราคาทุ้งก็เลยสูง ประกอบกับมลภาวะในแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีมากขึ้น โรคระบาดเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ทุ้งที่เกษตรกรผลิตออกสู่ตลาดมีน้อย ส่งผลทำให้ราคาทุ้งในท้องตลาดสูงขึ้นมากในปัจจุบัน ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งหมดก็เนื่องมาจากการเลี้ยงทุ้งด้วยระบบพัฒนาดังกล่าว

จะเห็นได้ว่าการนำวิธีการเลี้ยงทุ้งแบบพัฒนามาใช้ก็มีทั้งผลดี และผลเสียควบคู่กันไป ซึ่งทั้งหมดก็ขึ้นอยู่กับเกษตรกร ว่าจะมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมมากน้อยเพียงใด ถ้าเกษตรกรที่ทำการเลี้ยงทุ้งรู้จักศึกษาวิธีการเลี้ยงและปรับปรุงการเลี้ยงให้ดีขึ้น และพยายามรักษาแหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่ปล่อยของเสียลงไป เกษตรกรก็จะสามารถผลิตทุ้งออกสู่ตลาดได้มากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมดีแล้วก็จะไม่เกิดปัญหาในเรื่องของโรคอย่างที่เป็นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงทุ้งที่ตำบลปากน้ำประแสร์ ควรมีการจัดเก็บหรือบันทึกในเรื่องของปริมาณผลผลิต รวมทั้งระดับราคาซื้อขายในแต่ละครั้ง เพื่อจะได้เป็นประโยชน์สำหรับการเลี้ยงในครั้งต่อไป ว่าควรจะลงทุนเพิ่มขึ้นหรือลดจำนวนลง เพื่อทำให้ปัญหาในเรื่องของการขาดทุนหายไป และควรมีการจดบันทึกค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ให้ละเอียดและควรทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษรมากกว่าที่ทำอยู่ ทั้งนี้เพื่อใช้เปรียบเทียบดูว่าการขายทุ้งในแต่ละครั้งได้กำไรมากน้อยเพียงใด คำนวณกับค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปหรือไม่ และควรปรับปรุงในส่วนใดบ้าง เพื่อให้ได้กำไรมากกว่าที่เคยได้รับ

2. รัฐบาลควรที่จะให้ความช่วยเหลือ และมีมาตรการที่ใช้ในการควบคุมเรื่องของอาหารทุ้งให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรมักจะประสบกับปัญหา ในเรื่องของราคาอาหารทุ้งที่สูงมากขึ้น ราคาไม่แน่นอน ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเพาะเลี้ยงทุ้งของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก นอกจากนั้นในเรื่องของคุณภาพอาหารควรที่จะมีมาตรฐานมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงทุ้งให้มีคุณภาพที่ต่อออกสู่ตลาดได้มากขึ้น

3. กรมประมงควรทำการสำรวจ และจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับผู้เลี้ยงทุ้งในท้องที่นี้ให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้ประกอบการ และปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรเลี้ยงได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สำหรับเกษตรกรในท้องถิ่นนั้น และยังใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาการเลี้ยงกุ้งให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเป็นการควบคุมในเรื่องของผลผลิตที่จะเกิดขึ้นจากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาด้วย

4. กรมประมงควรเร่งจัดการ ในเรื่องของการขุดลอกคูคลองให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากในขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับปัญหา เกี่ยวกับเรื่องแหล่งน้ำในธรรมชาติเป็นอย่างมากและกรมประมงก็ควรให้ความสำคัญกับการแนะนำหรือจัดอบรม สาธิตถึงเทคนิควิธีการและการจัดการที่เหมาะสม เพื่อจะได้ทำให้เกษตรกรสามารถที่จะผลิตกุ้งได้ในปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรมประมง . (2536ก) . การเลี้ยงกุ้งทะเล . กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .
(อัครสาเนา) .
- กรมประมง . (2536ข) . แนวทางการป้องกันเพื่อลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมจากการ
พัฒนาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา . กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . (อัครสาเนา) .
- กรมประมง . 2537 . สถิติการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลปี 2536 . (อัครสาเนา) .
- กองเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง . 2537 . สถิติการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ . (อัครสาเนา) .
- ชูศักดิ์ แสงธรรม . 2532 . กุ้งกุลาดำ . กรุงเทพมหานคร : บริษัท สามัคคีสาส์น จำกัด .
- ดวงใจ บุญศิริรักษา . 2533 . ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของการพัฒนาการเลี้ยง
กุ้งต่อชุมชนประมงในตำบลสนามไชย อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดจันทบุรี . กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- ทวี จินตธรรม . 2538 . "โลกของการประมง" . สัตว์เศรษฐกิจ . 6(69) :
น. 149-153 .
- ทวีศักดิ์ รุ่งเรือง . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 10 มีนาคม 2539 .
- ธงชัย กลิ่นประทุม . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 9 มีนาคม 2539 .
- ธนาคารกสิกรไทย . 2537 . "กุ้งแช่แข็ง ส่งออกยังสดใสแต่ภายในมีปัญหา" . สรุปข่าวธุรกิจ
ธนาคารกสิกรไทย . 7 (16-28 มีนาคม 2537) : 1-6 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธนู พันธุ์นาค . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 6 มีนาคม 2539 .

ธีระชัย หาญสุนทร . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 6 มีนาคม 2539 .

นิรนาม . 2536 . "กึ่งกุลาดำ : ธุรกิจสีหมื่นล้าน" . สรุปข่าวธุรกิจ . 25(6) :
น. 3-6 .

บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ . 2538 . วารสารข่าวกึ่ง , 2532-2538 . (อัดสำเนา) .

บริษัทแกล้ง . 2538 . สถิติราคาเฉลี่ยของกึ่งกุลาดำ , 2530-2538 . (อัดสำเนา) .

ปรีชา ช่างทุกข์ . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 7 มีนาคม 2539 .

นรชัย เจริญชัยกุล . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 26 กุมภาพันธ์ 2539 .

วิชัย จารุไพโรจน์ . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 7 มีนาคม 2539 .

วีระพงษ์ ปกป้อง . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 8 มีนาคม 2539 .

สกล คงสก . 2527 . ผลกระทบจากเทคโนโลยีแบบใหม่ต่อต้นทุนและรายได้ในการผลิตกึ่ง
กุลาดำ : กรณีศึกษาสถานีประมงน้ำกร่อยจังหวัดภูเก็ต . กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
ปริญญาตรี , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .

เสนาช ลาญอรอน . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 25 กุมภาพันธ์ 2539 .

สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย . 2538 . สถิติราคากึ่งกุลาดำเฉลี่ยของไทยที่ฟาร์ม ,
2535-2538 . (อัดสำเนา) .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุนันท์ ภัทรจินดา . 2531 . การเพาะ - เลี้ยงกุ้งกุลาดำ . ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทาง
ทะเล กรมประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

สุภาพ ผาสุก . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 5 มีนาคม 2539 .

สุวิทย์ แต้มสี . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 8 มีนาคม 2539 .

สมชาย แซ่หลี . 2539 . เกษตรกร . สัมภาษณ์ , 9 มีนาคม 2539 .

สมโภช สืบสินธุ์สกุลไชย . 2520 . อุตสาหกรรมการเลี้ยงกุ้งทะเลในประเทศไทย .
กรุงเทพมหานคร : วิทยานินธ์ , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดระยอง . 2537 . ข้อมูลการตลาดจังหวัดระยอง . (อัดสำเนา) .

อนุโรจน์ เสนีย์ประกรณ์ไกร . 2536 . "ทิศทางการกุลาดำของประเทศไทย" . สัตว์น้ำ
5(52) : น. 60-68 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

ผลกระทบต่อธุรกิจจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา

: กรณีศึกษาเกษตรกรตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกองกลาง จังหวัดระยอง

ชื่อ.....อายุ.....ปี
การศึกษา.....สมาชิกในครัวเรือน.....คน

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

1. การที่ท่านเริ่มเลี้ยงกุ้งท่านได้ทำการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาเลยหรือไม่
 - () 1. ไม่ใช่ (แต่เลี้ยงแบบ.....)
 - () 2. ใช่
2. ท่านเริ่มเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนาเมื่อใด เพราะเหตุใด

.....

.....
3. ตอนที่ท่านเริ่มเลี้ยงกุ้งท่านทราบไหมว่า ที่งัดที่ท่านเลี้ยงกุ้งมีเกษตรกรที่เลี้ยงกุ้งขณะนั้นกี่ราย

.....
4. ท่านมีพื้นที่ในการเลี้ยงกุ้งที่ไร่.....และมีจำนวน.....บ่อ
5. เงินลงทุนครั้งแรกท่านได้มาจากที่ใด
 - () 1. สถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่น
 - () 2. เงินทุนส่วนตัว
 - () 3. แหล่งเงินกู้นอกระบบ เช่น จากคนรู้จักญาติเพื่อน
 - () 4. อื่นๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การลงทุนเลี้ยงครั้งแรก ท่านมีการลงทุนอะไรบ้างในการเลี้ยงกิ้ง รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ภายในฟาร์มเลี้ยงกิ้งของท่านมีอะไรบ้าง

.....
.....

7. การเลือกพื้นที่ในการทำบ่อเลี้ยงกิ้งท่านมีหลักเกณฑ์อย่างไรในการพิจารณาเลือกพื้นที่

.....
.....

8. ลักษณะของบ่อกิ้งหรือพื้นที่ที่ทำการเพาะเลี้ยงกิ้งของท่านเป็นอย่างไร

.....
.....

9. ก่อนที่ท่านจะเลี้ยงกิ้งท่านมีการออกแบบ และสร้างบ่อเลี้ยงกิ้งอย่างไร

.....
.....
.....

10. ก่อนที่ท่านจะเริ่มเลี้ยงกิ้ง ท่านมีการขุดบ่อ เตรียมบ่อ รวมทั้งการจ้างคนงานมาช่วยในการเลี้ยงกิ้งอย่างไร

.....
.....
.....

11. สิ่งจูงใจอะไรที่ทำให้ท่านหันมาสนใจที่จะเลี้ยงกิ้งกุลาดำแบบพัฒนา

.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ท่านมีความรู้เรื่องการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามาจากใคร

- () 1. จากบรรพบุรุษทำสืบทอดกันมา
- () 2. จากนักวิชาการของกรมประมง
- () 3. ศึกษาด้วยตนเอง , ประสบการณ์
- () 4. จากญาติ หรือเพื่อนๆ
- () 5. อื่นๆ

13. นอกจากอาชีพการเลี้ยงกุ้งแล้วท่านมีการประกอบอาชีพอื่นด้วยหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพธุรกิจของเกษตรกร

14. ในปีหนึ่งๆ เฉลี่ยแล้วท่านทำการเลี้ยงกุ้ง.....ครั้ง

15. ท่านมีการเพาะพันธุ์ลูกกุ้งเองหรือไม่

- () 1. ใช่ (ตอบข้อ 16-20)
- () 2. ไม่ใช่ (ข้ามไปตอบข้อ 21)

16. ถ้าท่านเพาะพันธุ์ลูกกุ้งเองท่านมีเทคนิคในการเพาะพันธุ์ลูกกุ้งอย่างไรบ้าง

.....
.....

17. แลยต้นทุนในการเพาะเลี้ยงพันธุ์ลูกกุ้งเฉลี่ยแล้วเป็นเท่าใด อย่างไร

.....
.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18. มีปัญหาอะไรบ้างในการเพาะพันธุ์ลูกกุ้งเอง

.....

19. มีผลดีและผลเสียอะไรบ้างในการเพาะพันธุ์ลูกกุ้งเอง

.....

20. การเพาะพันธุ์ลูกกุ้งเองทำให้ธุรกิจการเลี้ยงกุ้งของท่านส่วนใหญ่ประสบกับการขาดทุนหรือได้รับกำไร อย่างไรบ้าง

.....

21. ถ้าท่านมีได้เพาะพันธุ์ลูกกุ้งเอง ท่านมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกซื้อพันธุ์ลูกกุ้งอย่างไร

.....

22. ถ้าท่านมีได้เพาะพันธุ์ลูกกุ้งเอง ท่านไปซื้อพันธุ์ลูกกุ้งกลาดำมาจากที่ใด ในราคาเท่าใด

.....

23. ท่านซื้อลูกกุ้งมาเลี้ยงแต่ละครั้งมีปริมาณเท่าใด และขนาดลูกกุ้งที่ท่านเลือกซื้อเป็นอย่างไร

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

24. เมื่อท่านซื้อลูกกุ้งมาได้แล้ว ท่านมีเทคนิคและขั้นตอนในการลำเลียงและปล่อยลูกกุ้งลงเลี้ยง ในบ่ออย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

25. ท่านซื้ออาหารกุ้งจากที่ใด ในปริมาณเท่าใด และราคาเท่าไร ต่อการเลี้ยงแต่ละครั้ง

.....
.....
.....

26. มีการกักตุนอาหารไว้ก่อนที่จะเลี้ยงกุ้งหรือไม่ อย่างไร และเพราะอะไร

.....
.....

27. อาหารกุ้งที่ท่านซื้อมักแบบ และมีลักษณะอย่างไร อะไรบ้าง

.....
.....

28. ซื้ออาหารกุ้ง และพันธุ์ลูกกุ้ง ท่านไปซื้อจากที่เดิมทุกๆ ครั้งหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

29. ท่านมีวิธีการให้อาหารกุ้งอย่างไรและค่านึงปัจจัยที่สำคัญอะไรบ้าง

.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

30. ท่านมีการซื้ออาหารเสริมอะไรบ้าง ให้แก่กึ่งกุลาคำที่ท่านเลี้ยงอยู่

- () 1. หอย , ปลา () 3. หอยกะพง
() 2. ข้าวเหลือง () 4. อื่นๆ.....

31. ท่านมีเทคนิคพิเศษอย่างไรบ้างในการผลิตกุ้งเพื่อขายออกสู่ตลาดในแต่ละครั้ง

.....
.....
.....

32. ปัญหาทางการผลิต ที่ท่านต้องประสบจากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาอะไรบ้าง อย่างไร

.....
.....
.....

33. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ต้นทุนในการผลิตสูง
() 2. เกิดมลภาวะในแหล่งน้ำธรรมชาติ
() 3. ให้ผลผลิตต่อไร่สูง
() 4. คุณภาพของผลผลิตได้มาตรฐานมากขึ้น
() 5. อื่นๆ

34. เวลาท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งท่านปฏิบัติอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. แจ้งให้เจ้าหน้าที่กรมประมงทราบ เพื่อขอความช่วยเหลือ
() 2. ขอคำปรึกษาจากบริษัทที่ขายยาให้
() 3. ขอคำปรึกษาจากบริษัทที่ขายอาหารให้
() 4. ขอคำปรึกษาจากบริษัทที่ขายปูนให้
() 5. อื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

35. ในการเลี้ยงกุ้งของท่านศัตรูของกุ้งกุลาดำที่ท่านพบบ่อยๆ ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

36. โรคที่เกิดกับกุ้งบ่อยๆ สำหรับการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาคืออะไรบ้าง และท่านมีวิธีแก้ปัญหาโรคที่เกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

37. การจับกุ้งเพื่อส่งตลาดท่านทำการจับกุ้งโดยวิธีใด

.....

.....

38. หลังจากที่ท่านจับกุ้งส่งขายแล้วท่านมีการจัดการกับข่อเลี้ยงกุ้งอย่างไร

.....

.....

39. การจำหน่ายกุ้งท่าน จัดจำหน่ายให้กับใคร มีวิธีการขายอย่างไร และส่งกุ้งออกสู่ตลาดอย่างไร

.....

.....

.....

40. เมื่อจับกุ้งออกจากข่อแล้วท่านมีการดูแลกุ้งอย่างไรบ้างและมีการลำเลียงกุ้งอย่างไร

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

41. ขนาดกึ่งที่ท่านจัดส่งขายส่วนใหญ่จะมีขนาดใด และท่านมีหลักเกณฑ์อย่างไรที่จะทำให้กึ่งได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ

.....

.....

.....

42. ขนาดของกึ่งที่จัดส่งขายแต่ละครั้งจะมีขนาดเท่าๆ กันทุกครั้งหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

43. และขนาดของกึ่งที่แตกต่างกันมีผลต่อราคาของกึ่งที่ท่านขายให้กับห้องเย็นหรือพ่อค้าคนกลางอย่างไร

.....

.....

44. ในส่วนของปริมาณผลผลิตกึ่งที่ท่านผลิตได้ในแต่ละครั้งที่ผ่านมา ตลอดเวลาตั้งแต่ท่านทำการเลี้ยงแบบพัฒนามันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง และมีผลต่อธุรกิจของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

45. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงของราคา กึ่ง และปริมาณผลผลิตกึ่งนั้นมีผลมาจากการเลี้ยงกึ่งแบบพัฒนาหรือไม่

() 1. ไม่มี

() 2. มี (ข้ามไปตอบข้อ 46)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

46. การเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนามีผลกระทบต่อธุรกิจการเลี้ยงกุ้งของท่านอย่างไรในเรื่องของ

ก. ปริมาณผลผลิตที่สามารถจับจำหน่ายได้ในแต่ละครั้งที่ผ่านมา

.....
.....
.....

ข. และในเรื่องของราคากุ้งที่สามารถขายได้ในแต่ละครั้งที่ผ่านมา

.....
.....
.....

47. การกำหนดราคาของกุ้งที่จะขายท่านใช้หลักเกณฑ์ และมาตรฐานอะไรในการกำหนด

.....
.....
.....

48. ราคากุ้งที่ขายได้เท่ากันทุกๆ ครั้งหรือไม่ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

.....
.....
.....

49. ท่านเคยขายกุ้งกุลาดำได้ราคาต่ำมาก จนทำให้ขาดทุนไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปบ้างหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

50. ปัญหาในเรื่องของราคากุ้งที่ท่านขายในแต่ละครั้งได้แก่เรื่องใดบ้าง
- () 1. ไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องของราคาจากผู้ซื้อ
 - () 2. กุ้งไม่ได้ขนาดตามที่ผู้ซื้อต้องการทำให้ราคาต่ำ
 - () 3. ปริมาณผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอ ที่ผู้ซื้อต้องการเนื่องจากกุ้งเป็นโรคทำให้ราคาต่ำ
 - () 4. ผู้ผลิตรายอื่น ผลิตกุ้งได้เป็นจำนวนมากทำให้ราคาในท้องตลาดต่ำ
 - () 5. ราคาไม่แน่นอน สำหรับการขายในแต่ละครั้ง
 - () 6. อื่นๆ

51. ท่านมีแนวทางใดในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อธุรกิจการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนาของท่าน

.....

.....

52. ท่านมีโครงการอย่างไรบ้างกับการเลี้ยงกุ้งกลาดำแบบพัฒนาที่ท่านกำลังทำอยู่

.....

.....

ผลกระทบโดยรวมของการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา

53. ในเรื่องของระบบการตลาดกุ้งในท้องที่ที่ท่านเลี้ยงเป็นอย่างไร มีวิถีทางการตลาดอย่างไร

.....

.....

.....

54. มีผลเสียอะไรบ้างที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา
- () 1. ทำให้บุคคลอื่นเจ็บ
 - () 2. เกิดมลภาวะในแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - () 3. หินบ่อเลี้ยงกุ้งเน่าเสีย เนื่องจาก เศษอาหาร ขี้กุ้ง
 - () 4. อื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

55. ท่านคิดว่าผลเสียที่เกิดขึ้นจะทำให้กระทบถึงปริมาณผลผลิต และราคาของกุ้งที่จะขายได้ในการเลี้ยงครั้งต่อไปหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

56. ปัญหาในเรื่องของระบบการตลาดในท้องถิ่นที่ท่านพบเห็นมีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

57. และท่านคิดว่าในปี พ.ศ. 2539 การเลี้ยงกุ้งแบบพลวนาในท้องถิ่นที่ท่านอยู่จะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร

- () 1. ราคาสูงขึ้น
- () 2. ปริมาณผลผลิตที่จับจำหน่ายได้มีมากขึ้น
- () 3. กุ้งได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ
- () 4. อื่นๆ

